

Tussentijdse rapportage

Actieplan gelijke behandeling in de praktijk

1. Inleiding

Eind 2003 heeft het kabinet het Actieplan gelijke behandeling in de praktijk¹ naar de Tweede Kamer gezonden. In het Actieplan worden een aantal stappen beschreven die moeten leiden tot een verbetering van de maatschappelijke positie van mensen met beperkingen. Gelijke behandeling en non-discriminatie zijn uitgangspunten. Het kabinet schetste het volgende perspectief waar het beleid zich op moet richten:

- mensen met beperkingen kunnen volledig mee doen in de samenleving; de samenleving werpt geen drempels op;
- beschikbaarheid van hulpmiddelen en voorzieningen die de beperkingen van mensen compenseren;
- geen (onnodige) aparte voorzieningen of gescheiden leefsituatie voor mensen met beperkingen;
- mensen met beperkingen hebben individueel en collectief zeggenschap over de soort, invulling en kwaliteit van af te nemen voorzieningen.

Toegezegd is om nu tussentijds de stand van zaken vast te stellen en te bezien wat al is bereikt en waar extra inspanningen noodzakelijk zijn. In deze evaluatie wordt aangegeven welke stappen zijn gezet of binnenkort zullen worden gezet en wat er nu al zichtbaar is. Hier dient de kanttekening bij te worden geplaatst dat het om veranderingen gaat die niet van vandaag op morgen zijn gerealiseerd. Ook in het verleden is op verschillende terreinen volgens deze lijnen gewerkt. Een andere belangrijke kanttekening moet van tevoren worden gemaakt. De verschillende bewindslieden hebben over veel onderwerpen rechtstreeks met de Kamer gecommuniceerd. Het is een evaluatie waarin de activiteiten van het kabinet, Taskforce Handicap en Samenleving en belangenorganisaties met elkaar in verband worden gebracht.

Hoofdpunten Actieplan en vervolg

Tijdens de behandeling van het voorstel van de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (WGBH/CZ) heeft de Tweede Kamer in de motie Bussemaker c.s.² gevraagd om een overzicht van knelpunten en de acties van het kabinet om deze op te lossen.

Het kabinet heeft vervolgens het eerder genoemde Actieplan gelijke behandeling in de praktijk aangenomen. Hierin wordt voor ieder knelpunt aangegeven wat de verschillende departementen op het betreffende terrein doen. Verder is geconstateerd dat het oplossen van knelpunten weliswaar belangrijk is, maar dat telkens weer nieuwe knelpunten kunnen ontstaan. Het is dus verstandig te proberen knelpunten te voorkomen.

In het Actieplan worden de volgende vijf zaken in onderlinge wisselwerking genoemd:

- een Taskforce Handicap en Samenleving, met als belangrijkste taak het maatschappelijk bewustzijn te vergroten voor de positie van mensen met beperkingen en het verzamelen en ontwikkelen van best practices hoe dit te verwezenlijken;
- "gelijke behandeling van mensen met beperkingen" als uitgangspunt voor beleid: inclusief beleid;
- het kabinet wil de uitbreiding van de WGBH/CZ ter hand nemen;
- een interdepartementale commissie om eventuele knelpunten te voorkomen en bij te dragen aan een oplossing;
- maatwerk op lokaal niveau.

Naar aanleiding van het Actieplan zijn door de Tweede Kamer vragen gesteld, die door de regering zijn beantwoord³. In de antwoorden is het concept 'inclusief beleid' nader uitgewerkt. Ook is nadrukkelijk aangegeven dat iedere bewindspersoon verantwoordelijk is voor het oplossen van knelpunten op het eigen beleidsterrein.

¹ Kamerstukken, II 2003-2004, 26355 nr 1 + bijlagen

² Kamerstukken, II 2002-2003, 28169 nr. 27

³ Kamerstukken, II 2004-2005, 29355 nrs 4, 5, 6 (incl bijlage) en 8

In Algemene Overleggen op 9 september 2004 en 13 april 2005 is vervolgens uitgebreid van gedachten gewisseld tussen leden van de Vaste Commissie voor VWS en het kabinet.

In een brief heeft het kabinet daarnaast aangegeven hoe voor een aantal ministeries inclusief beleid vorm zou kunnen krijgen (zogenoemde speerpuntenbrief⁴). Meer concreet is de "Handreiking inclusief beleid"⁵ opgesteld als een format om het beleidsproces te kunnen beïnvloeden in de richting van het gewenste inclusief beleid.

De hier genoemde kamerstukken vormen het kader waarbinnen deze rapportage is geschreven.

De Chronisch zieken en gehandicaptenraad (CG-Raad) en de Federatie van Ouderverenigingen (FvO) hebben gereageerd op het verzoek van VWS om hun ervaringen te geven op het terrein dat het Actieplan bestrijkt. De antwoorden zijn verwerkt in deze evaluatie.

De Taskforce Handicap en Samenleving heeft over de activiteiten van de eerste periode van zijn mandaat een rapport geschreven. Ook deze resultaten zijn in deze rapportage verwerkt; het volledige rapport is als bijlage opgenomen.

De verschillende departementen hebben hun activiteiten op dit terrein weergegeven.

Op grond van de bevindingen zijn conclusies getrokken voor ieder van de verschillende terreinen waar het Actieplan een bijdrage aan veranderingen zou moeten geven.

Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt voor ieder van de hoofdpunten uit het Actieplan een beschrijving gegeven van de activiteiten en de resultaten daarvan. De beschrijving van deze activiteiten is uitgesplitst naar de activiteiten van de Taskforce Handicap en Samenleving, de mening van de koepelorganisaties en de activiteiten van verschillende departementen. In hoofdstuk 3 worden conclusies getrokken over de stand van zaken en in hoeverre het hiervoor geschetste perspectief dichterbij is gekomen.

2. Stand van zaken.

In de afgelopen periode is veel in gang gezet en de eerste resultaten worden zichtbaar. In de volgende paragrafen zal voor ieder van de vijf hoofdpunten uit het Actieplan een beschrijving worden gegeven van het proces dat in gang is gezet en de eerste resultaten. Hierbij zal daar waar het relevant is een onderscheid worden gemaakt tussen de beoordeling van de belangenorganisaties, de activiteiten van de Taskforce Handicap en Samenleving en van de verschillende departementen.

2.1. Veranderen van het maatschappelijk bewustzijn

Taskforce Handicap en Samenleving

Een van de belangrijkste instrumenten die het kabinet heeft ingezet om te komen tot een maatschappelijk debat en daarmee tot veranderingen in het maatschappelijk bewustzijn is de instelling van de Taskforce Handicap en Samenleving⁶ onder voorzitterschap van mevrouw J. van Leeuwen.

De Taskforce is samengesteld uit personen op persoonlijke titel. De leden zijn betrokken bij het openbaar bestuur, onderwijs, wetenschap of bedrijfsleven; een aantal van deze personen is (daarnaast) betrokken bij de belangenorganisaties van mensen met beperkingen of heeft zelf beperkingen. De werkwijze komt er op neer dat de verschillende leden van de Taskforce Handicap en Samenleving verantwoordelijkheid hebben genomen voor een domein, waar veranderingen in gang gezet zouden kunnen worden. Via hun netwerken worden bedrijven, instellingen, overheden of

⁴ Kamerstukken, II 2004-2005, 29355 nr 14

⁵ Kamerstukken, II 2004-2005, 29355 nr 18

⁶ Staatscourant 2004, 118, pag 22; gewijzigd Staatscourant 2004, 181, pag 10.

belangenorganisaties benaderd en activiteiten in gang gezet; zo vindt geregeld afstemmingsoverleg plaats met de secretaris van de Commissie het Werkend Perspectief; een lid heeft zitting in beide gremia. Het eerste jaar was empowerment een centraal thema. Daarna verschuift de invalshoek naar sectoren zoals het MKB, onderwijs, vervoer en wonen; gedurende de hele looptijd wordt samenwerking gezocht met gemeenten en is ICT een van de pijlers. De centrale boodschap daarbij is dat mensen met beperkingen deel uitmaken van de samenleving en dat het opwerpen van drempels mensen uitsluit. Bovendien is een leidend thema dat mensen met beperkingen ook gewone consumenten zijn, met een gewone vraag naar bruikbare consumentenartikelen en niet (alleen) gebruiker van zorgvoorzieningen of hulpmiddelen. Het gaat om het gebruik maken van economische talenten, die mensen hebben om eigen inkomen te verwerven. Met name gezien de toenemende vergrijzing is dit een belangrijk argument.

De in gang gezette activiteiten zijn de eerste voorbeelden van good practices (zie voor voorbeelden in de bijlage). Het blijkt dat als mensen *persoonlijk* worden benaderd met concrete vragen rond gelijke behandeling van mensen met beperkingen, er de bereidheid is mee te denken over de manier om een antwoord te vinden. Het gezamenlijk netwerk van de leden van de Taskforce bestrijkt een breed scala van maatschappelijke terreinen. Andere organisaties worden door de voorbeelden gestimuleerd ook deze weg op te gaan; het economisch perspectief is daarbij leidend, waarbij de toegankelijkheid en bruikbaarheid van producten en diensten items kunnen zijn om zich als bedrijf te profileren. Verder houdt de Taskforce Handicap en Samenleving de vinger aan de pols wat betreft de knelpunten die in het Actieplan zijn benoemd. Met name daar waar de uitvoeringspraktijk aan de orde is (en niet de regelgeving) zullen de leden een bijdrage kunnen leveren aan het vinden van oplossingen.

Tot nu toe haalt de Taskforce voornamelijk de publiciteit in de vakliteratuur ook buiten de sector zorg en welzijn en in de lokale pers. De komende periode zal meer aandacht worden besteed aan het bereiken van de landelijke media. Het doel hiervan is aandacht te krijgen voor de positie van mensen met beperkingen. Hiertoe zullen in 2006 en 2007 extra middelen op de begroting van VWS worden vrijgemaakt.

Evaluatie door belangenorganisaties

De belangenorganisaties gaan in hun evaluatie niet in op de mate waarin veranderingen in het maatschappelijk bewustzijn tot stand zijn gekomen.

Wel zien de belangenorganisaties dat de initiatieven van de Taskforce Handicap en Samenleving leiden tot zinvolle activiteiten, die een aanzet tot deze mentaliteitsverandering zouden kunnen inleiden.

2.2. Inclusief beleid en maatwerk op lokaal niveau

Kabinetsbreed

Sinds het uitbrengen van het Actieplan gelijke behandeling in de praktijk is het concept 'inclusief beleid' concreter uitgewerkt. Hierover is al met de Kamer gecommuniceerd (zie 1.1.). Inclusief beleid is een uitwerking van het gelijkheidsprincipe voor mensen met beperkingen. Onder inclusief beleid wordt verstaan beleid, waarbij in alle fases van de beleidscyclus rekening wordt gehouden met verschillen tussen mensen en dan met name met mensen met beperkingen. Dit betekent dat alle departementen verantwoordelijk zijn binnen hun eigen beleidsdomein voor mensen met beperkingen. De vraag is of participatie van mensen met beperkingen gelijkwaardig wordt beïnvloed door het beleid. Als dat niet het geval is, komt aan de orde in hoeverre het beleid moet worden herzien of dat aparte regelingen voor mensen met beperkingen moeten worden gemaakt. Wat betreft de uitvoering kan worden aangesloten bij bestaande voorzieningen.

De keuze voor inclusief beleid als uitwerking van gelijke behandeling en het voorkomen van discriminatie van mensen met beperkingen is relatief snel gemaakt. De invulling vergt veel meer moeite en kennis. Zoals ook in de paragraaf rond het maatschappelijk bewustzijn is beschreven, leeft in de samenleving te vaak het beeld dat beschikbaarheid van specifieke voorzieningen de participatie

van mensen met beperkingen regelt. Centraal hierbij staat dat de beperkingen gezien worden als een probleem van de betreffende persoon. Vergeten wordt dat ook een belangrijke component is, dat er drempels worden opgeworpen.

Uiteraard zijn er op de verschillende terreinen ook veel voorbeelden, waar wel integraal rekening wordt gehouden met de positie van mensen met beperkingen. De leerlinggebonden financiering in het onderwijs is hiervan een voorbeeld.

Om inclusief beleid onderdeel te laten zijn van alle beleidsmaatregelen moet er, naast datgene wat nu al is bereikt en in gang gezet nog het een en ander gebeuren. Een deel van deze activiteiten zal binnen de departementen worden gerealiseerd via een top down benadering: bewindslieden geven de opdracht beleid en regelgeving op 'inclusieve' wijze te ontwikkelen; een ander deel via horizontale beïnvloeding en vervolgens bottom up. De keuze van het kabinet voor inclusief beleid heeft de top down benadering in gang gezet. Door het ontbreken van kennis bij veel beleidsmakers komt de uitvoering in een aantal gevallen niet goed van de grond. Er is daarom nu gekozen om instrumenten te ontwikkelen om de bottom up benadering vorm te geven en te ondersteunen.

In eerste instantie is de "Handreiking inclusief beleid" ontwikkeld. Een instrument dat handvatten biedt aan beleidsmakers om beleid inclusief te maken. In contacten tussen beleidsmedewerkers van de verschillende departementen blijkt dat het *beschikbaar* hebben van deze Handreiking niet voldoende is om deze ook *toe te passen*.

Er wordt nu gewerkt aan een aantrekkelijker vorm voor de Handreiking, met een vormgeving, die meer tot actie zou moeten leiden. Verder wordt een "masterclass" voor beleidsmedewerkers ontwikkeld. Een cursus om beleidsmedewerkers te leren omgaan met de Handreiking en het gedachtegoed van inclusief beleid. De bewindspersonen beoordelen welke dossiers in eerste instantie hier voor in aanmerking komen. Daarnaast wordt de meerwaarde van een elektronische versie van de Handreiking onderzocht. Bij het vormgeven van de masterclasses zal waar mogelijk gebruik worden gemaakt van expertise van de belangenorganisaties en van de Taskforce Handicap en Samenleving.

Nadat ervaring is opgedaan met de instrumenten voor de beleidsmedewerkers, zal bezien worden of en in hoeverre er behoefte is aan tools voor bewindslieden om de uitkomsten van beleid te kunnen toetsen op inclusief denken. Er zal voor gewaakt moeten worden dat de gekozen instrumenten niet tot vergroting van de bureaucratie zullen leiden.

2.2.2. *Per departement (speerpunten)*

In de brief van 15 april 2005⁷ heeft het kabinet aan de hand van speerpunten aangegeven waar de verschillende bewindslieden specifiek aandacht zullen besteden aan inclusief beleid. Daarnaast zijn toezeggingen gedaan of belangrijke nieuwe toevoegingen gekomen. In veel gevallen is hierover uitgebreid aan de Kamer gerapporteerd.

Verder is in verschillende (nieuwe) beleidsdossiers aandacht besteed aan het maatwerk op lokaal niveau.

⁷ Kamerstukken II, 2004 – 2005, 29355 nr 14

BZK

Verkiezingen

Kiezen op afstand (KOA) heeft als doel het stemproces plaatsafhankelijk te maken, al dan niet door inzet van informatie- en communicatietechnologie. KOA beoogt binnen de bestaande situatie verbeteringen aan te brengen. Daarbij moet worden opgemerkt dat de organisatieverantwoordelijkheid van verkiezingen bij de gemeenten ligt.

Op dit moment wordt geëxperimenteerd met:

1. stemmen in een willekeurig stemlokaal
2. internet- en telefoonstemmen.

Ad 1. 'Stemmen in een willekeurig stemlokaal' (SWS) binnen de eigen gemeente biedt een kiezer de mogelijkheid om zelf te bepalen in welk stembureau hij binnen zijn eigen gemeente zijn stem uitbrengt. Ook het machtigen wordt hiermee een stuk eenvoudiger doordat nu ook bekenden die niet in hetzelfde stemdistrict maar wel binnen dezelfde gemeente wonen, kunnen worden gemachtigd. In 2004 en 2005 zijn met SWS in vier gemeenten succesvolle experimenten uitgevoerd. Bij de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2006 wordt dit experiment op zeer grote schaal, ten minste in 219 en mogelijk in 241 gemeenten, uitgevoerd. Beoogd wordt deze werkwijze in 2007 landelijk in te voeren.

Op de langere termijn wordt beoogd stemmen in een stemlokaal naar keuze ook buiten de eigen gemeente mogelijk te maken.

Ad. 2 Een experiment 'internet- en telefoonstemmen' is in 2004 succesvol uitgevoerd. Dit experiment beperkte zich tot Nederlanders die in het buitenland woonachtig zijn of daar verblijven voor beroep. Bij de Tweede Kamerverkiezingen in 2007 zal opnieuw een experiment plaatsvinden met internet- en telefoonstemmen voor Nederlandse kiesgerechtigden die in het buitenland wonen.

Rampen en crises

De preventieve activiteiten van BZK ten aanzien van rampen en crises zijn deels gericht op het vergroten van de mogelijkheden voor zelfredding en hulpverlening. Hierbij wordt uitgegaan van een representatieve weergave van de bevolking. Hulpbehoevenden maken hier deel van uit.

Op dit moment worden twee onderzoeken uitgevoerd, waarbij in het bijzonder gekeken wordt naar hulpbehoevenden. Dit zijn *Vluchten bij brand*: een onderzoek naar menselijk gedrag bij het ontvluchten uit een gebouw en *Zelfredzaamheid*, waarbij wordt gekeken naar het vermogen van mensen om zich uit een gevaarlijke situatie te redden.

Hiernaast zal de voorlichting over het handelen bij rampen worden herzien. Ondermeer zal aandacht worden besteed aan technische middelen, zoals Cell Broadcasting en Internet waarmee de mogelijkheid bestaat om ook de doelgroep gehandicapten te voorzien van een handelingsadvies.

Daarnaast is door het KBOH een brochure geschreven over de uitgangelijkheid (verlaatbaarheid) van gebouwen bij brand; een vergelijkbare brochure wordt geschreven voor woningen.

De Taskforce Handicap en Samenleving werkt samen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten aan de uitvoering van agenda 22. Hiertoe worden in verschillende gemeentes debatten georganiseerd tussen het college van B&W en burgers.

Grote stedenbeleid

M.b.t. volledig toegankelijke woningen in het kader van het Grotestedenbeleid (GSB) zijn 11 maart 2005 afrekenbare prestatieafspraken gemaakt tussen het Rijk en dertig grote steden. Daarnaast zijn tal van andere prestatieafspraken gemaakt op het 'fysieke terrein', en op het terrein van 'economie' en 'sociaal, integratie en veiligheid'. De steden zijn nu aan zet om deze meerjarige afspraken (t/m 2009) uit te voeren. In 2007 zal bij de zogenaamde midterm review de voortgang zichtbaar worden. In 2010 vindt eenmalig de verantwoording over de afgesproken prestaties plaats.

Terugdringen administratieve lasten

Op 8 juli 2005 heeft de Tweede Kamer de rapportage 'Over lastenvermindering' ontvangen met verbetervoorstellen gericht op de vermindering van administratieve lasten voor burgers⁸. Een van de doelgroepen van het programma administratieve lastenvermindering voor burgers zijn chronisch zieken en gehandicapten. Voor deze doelgroep werkt het kabinet aan de vereenvoudiging van administratieve verplichtingen van het persoonsgebonden budget, het terugdringen van de vele verschillende indicatiestellingen en aan een elektronisch patiëntendossier.

Over het terugdringen van administratieve lasten in het zorgdomein heeft de minister van VWS u op 8 november 2005 schriftelijk geïnformeerd.

BuiZa

VN-verdrag

In het kader van de Verenigde Naties wordt gewerkt aan een Verdrag over de rechten van mensen met beperkingen (Comprehensive and Integral International Convention on the Protection and Promotion of the Rights and Dignity of Persons with Disabilities). Op grond van plenaire besprekingen en de artikelsgewijze behandeling in kleine groepen is nu door de voorzitter van het overleg een herzien concept voorgesteld. Nadat met de belangenorganisaties over deze tekst is gesproken, zal met de landen van de EU en daarna in de VN een actieve bijdrage worden geleverd. Het uitgangspunt is om nu op zo kort mogelijke termijn te komen tot een finale tekst.

EZ

Tijdens het AO van 13 april 2005 heeft de minister van EZ toegezegd ICT als speerpunt voor inclusief beleid te willen nemen.

Een van de belangrijke onderwerpen is om –ook in het kader van de EU- te komen tot afspraken over de manier waarop ICT voor mensen met beperkingen bruikbaar wordt/blijft. Internettoegankelijkheid heeft hierbij een belangrijke prioriteit.

Het bedrijfsleven kan creatief de mogelijkheden benutten om mensen met beperkingen in te zetten voor een beter bedrijfsresultaat. Het is een onderwerp dat in het kader van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) actueel is. Voorbeelden worden dan ook beschreven in het Maatschappelijk Verslag 2004 van MVO Nederland, het door het ministerie van Economische Zaken opgerichte kenniscentrum voor MVO.

OCW

Herijking zorgstelsel in primair onderwijs

Wat betreft de voorstellen met betrekking tot de herijking van de zorgstructuren in het funderend onderwijs kan verwezen worden naar de brief die de minister van OCW op 30 september jl. gestuurd heeft aan uw Kamer⁹ en de daarmee aangeboden notitie "Vernieuwing van de zorgstructuren in het funderend onderwijs" en uitwerkingsagenda "Vernieuwing speciale leerlingenzorg PO/VO".

Deze voorstellen kunnen leiden tot een ingrijpende herziening van de organisatie van de speciale leerlingenzorg en een forse deregulering van het huidige complexe regelstelsel in het funderend onderwijs. Volgens de voorstellen krijgen alle scholen een zorgplicht om alle zorgbehoeftige leerlingen die zich aanmelden een passend onderwijszorgarrangement te bieden. Ook het extra budget dat aan een dergelijke leerling gekoppeld is gaat naar deze school. Wat betreft de uitvoering ervan geldt dat als de school het niet (helemaal) zelf kan zij ook anderen kan inschakelen. Voor ouders is er het voordeel dat zij niet meer van het kastje naar de muur gestuurd worden en slechts met de school van aanmelding te maken hebben. In dit kader bestaat ook het voornemen om de positie van ouders (regionaal) verder te versterken.

In de uitwerkingsagenda worden de uitwerkingspunten en -vragen beschreven, welke ter hand genomen worden als met de Kamer gesproken is over de hoofdlijn van de notitie. Voor de uitwerking zal ongeveer een half jaar genomen worden, waarna definitieve besluitvorming zal plaatsvinden. In dit kader zullen ook de mogelijkheden en wenselijkheden van de WGBH/CZ voor funderend onderwijs en de plaats ervan in het nieuwe beleid uitgewerkt en voorbereid worden. Met dit laatste wordt ook een

⁸ Kamerstukken, II 2004 – 2005, 29362 nr 40.

⁹ Kamerstukken, II 2004 - 2005, 27728 nr.85

antwoord gegeven op de in de evaluatie van de belangenorganisaties onder het kopje onderwijs bepleite invoering van de betreffende wet.

LGF in mbo

Bij brief van 13 April 2005¹⁰ heeft de staatssecretaris van OCW uw Kamer geïnformeerd over zijn beleidsvoornemens betreffende de invoering van leerlinggebonden financiering voor gehandicapte deelnemers in het middelbaar beroepsonderwijs. Het voornemen is om per 1 januari 2006 een overgangsregeling te treffen, welke de mogelijkheden van leerlinggebonden financiering voorlopig realiseert. Dit in afwachting van een definitieve regeling bij wet. Deze wetswijziging wordt niet voorzien voor 1 januari 2008.

Inmiddels wordt aan beide trajecten hard gewerkt. Het Centrum voor Innovatie van Opleidingen (CINOP) is gevraagd de voorlichting te verzorgen, welke in regionale bijeenkomsten zal plaatsvinden. Wat betreft de financiering van de leerlinggebonden financiering kan nog gemeld worden dat op grond van de motie van het lid Verhagen c.s.¹¹ €6.5 mln. extra beschikbaar gekomen is voor de versterking van leerlinggebonden financiering van gehandicapten in het MBO. Hiermee is de helft van de ingeschatte kosten gedekt, de rest wordt gefinancierd uit het macrobudget, dat thans voor beroepsonderwijs en volwasseneneducatie beschikbaar is.

In de evaluatie van de belangenorganisaties wordt verder zorg uitgesproken over de uitwerking van het beleid m.b.t. afbakening en reikwijdte AWBZ en onderwijs. De huidige richtlijnen werken niet goed en de vrees bestaat dat de voorzieningen die nu nog vanuit de AWBZ in het onderwijs worden ingezet steeds verder zullen verdwijnen.

Sinds 1 augustus 2004 is de Richtlijn "Afbakening en reikwijdte AWBZ en onderwijs" van kracht. Doel van de richtlijn is er voor te zorgen dat elk kind, ongeacht de mate van beperking onderwijs kan volgen. AWBZ-hulp op school was al langer mogelijk alleen bestonden er in de praktijk grote verschillen en onduidelijkheid. Met de richtlijn wordt aangegeven in hoeverre noodzakelijke zorg tijdens schooluren kan worden betaald vanuit de AWBZ. Na een evaluatie over het eerste halfjaar dat de richtlijn is toegepast, blijkt dat de richtlijn in de praktijk ingewikkeld wordt gevonden. AWBZ-indicatiestellers zijn gespecialiseerd in thuiszorg en niet in zorg op school. Zij hebben (nog) onvoldoende kennis van wat onderwijs wel en niet kan bieden. Afgesproken is voorlopig door te gaan met de richtlijn om meer ervaring op te doen. Het CVZ is gevraagd ondersteunende en activerende begeleiding te definiëren en onderzoek te doen naar "voorliggende" voorzieningen. Op grond van de resultaten wordt bezien of bijstelling van de genoemde regeling wenselijk is.

SZW

Vanuit de beleidsverantwoordelijkheid van SZW is reeds aangegeven dat twee thema's centraal staan voor integratie van mensen met beperkingen: arbeid en inkomen. Deze thema's worden benoemd onder de beleidsartikelen 23 en 31 van het desbetreffende begrotingshoofdstuk. Het betreft de reïntegratie/voorzieningen voor jonggehandicapten en de inkomensbescherming en arbeidsongeschiktheid. In dit verband wordt gewezen op de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) die voorziet in een geheel nieuwe arbeidsongeschiktheidsverzekering en beoogt activering van arbeidsgeschiktheid en het bieden van inkomensbescherming bij arbeidsongeschiktheid. De WIA stelt arbeidsgeschiktheid in plaats van arbeidsongeschiktheid voorop en het voorziet in instrumenten die de reïntegratie van mensen in het arbeidsproces mogelijk moeten maken en in financiële prikkels voor zowel werkgevers als werknemers om die reïntegratie aantrekkelijk te maken. In de Wet invoering en financiering Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (IWIA) is de Wet op de (re)integratie arbeidsgehandicapten (REA) ingetrokken. Een aantal instrumenten uit de Wet REA is opgenomen in andere wetten, waaronder de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (WAJONG).

Met betrekking tot gelijke behandeling van mensen met een handicap of chronische ziekte op het terrein van arbeid kan het volgende worden opgemerkt. Uit het onderzoek 'Gelijke behandeling in

¹⁰ Kamerstukken, II 2004-2005, 29800 VIII nr. 197

¹¹ Kamerstukken, II 2005-2006, 30300 nr. 9

bedrijf', dat in opdracht van SZW is verricht en op 26 oktober jl. aan het parlement is gezonden, blijkt onder meer dat de inhoud van de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte nog niet bij alle werkgevers bekend is.

In de lopende voorlichtingstrajecten rond gelijke behandeling zal daarom aandacht worden besteed aan deze wet. Ter ondersteuning van de WIA wordt een langdurige campagne voorbereid om beeldvorming van gehandicapten en van gedeeltelijk arbeidsgeschikten bij werkgevers te verbeteren.

De bewindslieden van SZW en VWS hebben de Commissie Het Werkend Perspectief (CWP) ingesteld. De CWP focust in haar werkplan 2006-2007 op borging van activiteiten door middel van het doen oprichten van een 'Werkgeversforum Kroon op het Werk'. Dit forum gaat kennis over het in dienst nemen en houden van mensen met een arbeidshandicap verzamelen en uitwisselen onder de aangesloten bedrijven. Daarnaast heeft de CWP als opdracht om haar werkzaamheden af te ronden met een landelijke conferentie waar de arbeidsmarktpositie van mensen met een arbeidshandicap centraal staat en waar werkgevers, werknemers en intermediaire organisaties een gezamenlijke inzet voor de toekomst vastleggen. Deze conferentie vindt plaats op 28 maart 2007.

De nieuwe WIA en Bijstandswet bieden de mogelijkheid aan gemeenten om ook op het terrein van arbeid en inkomen maatwerk te leveren aan mensen met beperkingen.

Het ministerie van SZW bereidt, ter ondersteuning van de WIA, een voortdurende campagne voor om beeldvorming van gehandicapten en van gedeeltelijk arbeidsgeschikten bij werkgevers, met name in het MKB, te verbeteren.

VenW

Chipkaart

Op dit moment vinden in de regio Rotterdam testen plaats met het OV-Chipkaartsysteem. Op basis van deze testen neemt de minister van Verkeer en Waterstaat een go/no go beslissing. Omdat de proeven vertraging hebben opgelopen, heeft de minister de go/no go beslissing uitgesteld tot het tweede kwartaal 2006. Daarnaast heeft de minister een onafhankelijk onderzoek aangekondigd naar de gevolgen van de vertragingen bij de NS. Bij de genoemde go/no go beslissing wordt de bruikbaarheid van het systeem voor mensen met een mobiliteitsbeperking als criterium meegenomen.

Reizigersrechten luchtvaart

In februari 2005 heeft de Europese Commissie een voorstel ingediend betreffende een EU verordening inzake de rechten van luchtreizigers met beperkte mobiliteit. De bespreking van het voorstel is inmiddels ver gevorderd, zowel in het kader van de Transportraad als het Europees Parlement. Het streven is om behandeling nog dit jaar af te ronden. Het voorstel geeft passagiers met een beperkte mobiliteit recht op dienstverlening als vervoer en begeleiding op alle luchthavens van de Europese Gemeenschap, ongeacht met welke luchtvaartmaatschappij wordt gevlogen. De diensten moeten gratis worden geleverd.

Toegankelijkheid OV

Wat betreft dit onderwerp hebben de bewindslieden van VenW en VWS de Kamer geïnformeerd¹².

VROM

Wonen in de WGBH/CZ

Een voorstel voor uitbreiding van de WGBH/CZ voor het onderwerp wonen is door de regering naar de Raad van State gestuurd voor advies. Door de WGBH/CZ uit te breiden op het punt van wonen kan een verhuurder bijvoorbeeld niet weigeren om zijn woning te verhuren aan een gehandicapte vanwege diens handicap. Dit verbod geldt ook voor het verhuren van kamers.

¹² Kamerstukken II, 2004-2005 23645 nr 81 en 29355 nr 15.

Verder bevat het voorstel de plicht doeltreffende aanpassingen te plegen ten behoeve van de persoon met een handicap. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen bouw- en woontechnische aanpassingen enerzijds en overige aanpassingen anderzijds. Voor de eerste (bijvoorbeeld een woning toegankelijk maken voor rolstoelgebruikers) is de Wet Maatschappelijke Ondersteuning verantwoordelijk. Voor de overige aanpassingen biedt de WGBH/CZ uitkomst. Zo'n aanpassing kan bijvoorbeeld zijn de toestemming van de verhuurder om een scootmobiel te stallen op een plek waar het verboden is fietsen neer te zetten.

Actieplan 2004 t/m 2006; investeren voor de toekomst (kwantitatieve opgave voor wonen met zorg en welzijn tot 2015)

VWS en VROM hebben de landelijke kwantitatieve opgave voor wonen (met zorg en welzijn) tot 2015 berekend. Hierover is de Tweede Kamer op 15 september 2003 geïnformeerd.

In het kader van deze opgave is vervolgens gezamenlijk met alle betrokken brancheorganisaties op 5 juli 2004 het actieplan "Investeren voor de toekomst" gepresenteerd. In het actieplan is de landelijke doelstelling tot 2010 voor de opgave nultredenwoningen als volgt geformuleerd:

"ultimo 2009 moeten door nieuwbouw, verbouw en gerichte woningtoewijzing minimaal 255.000 nultredenwoningen extra beschikbaar zijn, waarvan 99.000 in de categorie verzorgd wonen in zelfstandige woningen".

Het aantal woningen dat extra beschikbaar moet komen, kan worden gerealiseerd door nieuwbouw maar ook door het aanpassen en toegankelijk maken van bestaande woningen, door labelling en gerichte woningtoewijzing van reeds bestaande geschikte woningen, alsmede door het realiseren van zorgsteunpunten. Levensloopbestendig bouwen en inclusief beleid zijn daarbij belangrijke uitgangspunten.

Maar ook beperkte fysieke ingrepen, zoals een extra trapleuning, het weghalen van drempels of het realiseren van een tweede toilet op de slaapverdieping, zijn van belang om de woning, zonder deze volledig toegankelijk te maken, toch langer geschikt te laten zijn voor de bewoner.

Investeringsbudget stedelijke vernieuwing (ISV)

Met ingang van 2005 hebben de dertig grote steden en ca. 110 steden die, i.h.k.v. GSB resp. ISV een meerjarenontwikkelingsplan op het gebied van stedelijke vernieuwing hebben gemaakt, in hun plannen opgenomen hoeveel toegankelijke woningen zij de komende vijf jaar zullen realiseren. Aan het eind van die vijf jaar kunnen de steden hierop afgerekend worden. Het ISV maakt voor de dertig grote steden deel uit van het Grotestedenbeleid (zie 2.2.2.1.2).

Convenants woningbouwafspraken 2005 tot 2010

In deze convenanten is aangegeven dat het bouwen van toegankelijke woningen van belang is. Ook hierin is geduid op het toenemen van het aandeel ouderen op de woningmarkt als gevolg van de vergrijzing, de beperking van de intramurale capaciteit en de wens van ouderen en mensen met een beperking zelf om zo lang mogelijk zelfstandig te wonen. Hierdoor zal een grote behoefte ontstaan aan volledig toegankelijke zogenoemde nultredenwoningen. De totale behoefte loopt vanaf 2003 op tot 395.000 nultredenwoningen(waarvan 115.000 met zwaardere zorg) in het jaar 2015.

VWS

LVG

De indicatiestelling voor licht verstandelijk gehandicapten (LVG) zal per 1 januari 2007 worden overgedragen van het CIZ (Centrum Indicatiestelling Zorg) naar de bureaus jeugdzorg. Bij het ontwerpen van de Wet op de jeugdzorg (ingang 2005) was het uitgangspunt dat de toegang voor licht verstandelijk gehandicapten ook bij het bureau jeugdzorg onder zou worden gebracht. Dan ontstaat er voor deze jeugdigen immers ook één loket waar een integrale en multidisciplinaire beoordeling van de problematiek plaatsvindt. Dit is een belangrijke toegevoegde waarde ten opzichte van de huidige situatie.

In 2006 worden hiervoor de nodige voorbereidingen getroffen. De veldpartijen hebben een 'verbeterplan indicatiecriteria' bij het ministerie ingediend. De staatssecretaris is voornemens om in 2006 een formeel besluit te nemen aan de hand van een CvZ uitvoeringstoets over de objectieve indicatiecriteria.

Intersectoraal zorgaanbod

In het najaar van 2005 zullen drie van de vijf initiatieven met een alternatief zorgaanbod voor jeugdigen met ernstige gedragsproblemen starten. Deze doelgroep verblijft op dit moment regelmatig op civielrechtelijke titel in justitiële jeugdinrichtingen (JJI's). Dit komt omdat deze jeugdigen door hun problematiek niet behandeld kunnen worden binnen de reguliere jeugdzorg.

Eén van de problemen is dat jeugdigen soms tussen de jeugdhulpverlening en jeugdpsychiatrie en/of lvg-zorgaanbod vallen. Intersectoraal aanbod is daarom van belang.

Met het selecteren van de vijf initiatieven is een start gemaakt met de uitwerking van het plan van aanpak 'Optimalisering zorgaanbod' van 18 april 2005.

De regering heeft het voorstel van de Wet maatschappelijke ondersteuning naar de Tweede Kamer gezonden. Het is een belangrijk instrument om te komen tot maatwerk voor mensen met beperkingen op het lokale niveau. Met de Kamer wordt uitgebreid over dit onderwerp gecommuniceerd.

De staatssecretaris van VWS zal binnenkort een nota naar de Tweede Kamer sturen waarin de gevolgen van beleid vanuit het perspectief van een gezin worden beschreven. Ook gezinnen met één of meer kinderen met een beperking komen hierin aan de orde.

2.2.3. *Taskforce Handicap en Samenleving*

De Taskforce Handicap en Samenleving heeft op het terrein van de toegankelijkheid van informatie overleg gevoerd met de RVD om te komen tot een 'inclusieve' informatievoorziening aan alle burgers. Het heeft nog niet geleid tot concrete afspraken.

Verder zal de Taskforce signaleren waar in de ogen van de leden knelpunten bestaan op de beleidsterreinen van de verschillende departementen en dit in of na overleg met de Staatssecretaris van VWS onder de aandacht van de betreffende bewindspersonen brengen.

2.2.4. *Evaluatie belangenorganisaties*

De belangenorganisaties geven in hun evaluatie aan dat zij inclusief beleid als uitgangspunt van het kabinetsbeleid ondersteunen. Zij stellen verder dat inclusief beleid alleen mogelijk is in een bestuurlijke context waarin de staatssecretaris van VWS als coördinerend bewindspersoon (tijdelijk) verregaande bevoegdheden krijgt om de andere bewindslieden dwingend deze manier van denken op te leggen en voor het parlement als aanspreekpunt moet dienen. Er wordt daarom gepleit voor een waakhond, die iedereen bij de les zou moeten houden. Met enige voorbeelden wordt aangegeven, waar in hun ogen fouten zijn gemaakt. Zij pleiten daarom aanvullend op de Handreiking voor instrumenten om de effecten ook te objectiveren en te beoordelen. Genoemd worden een Gehandicapten Effect Rapportage en een onafhankelijke Inspectie gehandicaptenbeleid of visitatiecommissie. Ten aanzien van deze visitatiecommissie vindt overleg plaats tussen belangenorganisaties en de Taskforce Handicap en Samenleving om te komen tot een concrete invulling.

De belangenorganisaties geven verder aan dat het voorbereiden van inclusief beleid niet mag leiden tot een vermindering van bestaande voorzieningen. Er worden voorbeelden gegeven van dossiers waarin de situatie van mensen met beperkingen niet zijn meegewogen.

2.3. uitbreiding van de WGBH/CZ ter hand nemen

De Kamer heeft bij veel gelegenheden aangedrongen op haast bij het uitbreiden van de WGBH/CZ. Wat betreft de uitbreiding met het onderdeel "wonen" ligt het wetsvoorstel voor advies bij de Raad van State. Ook de Taskforce Handicap en Samenleving als de belangenorganisaties dringen aan op een snelle uitbreiding van de WGBH/CZ.

Wat betreft het onderdeel "aanbieden van goederen en diensten" is door het kabinet toegezegd dit najaar met een planning te zullen komen. Wat betreft het onderdeel "funderend onderwijs" verwijs ik u naar de tekst in 2.2. alwaar is aangegeven dat een en ander nader beoordeeld wordt in het kader van het herijkingstraject van de zorgstructuren in het funderend onderwijs. Zoals al eerder is aangegeven ligt de uitbreiding van de WGBH/CZ met wonen voor advies bij de Raad van State.

In dit verband is ook van belang te melden dat per 1 januari 2006 de wijzigingen van het Wetboek van Strafrecht van kracht worden, die discriminatie op grond van handicap strafbaar stellen.

2.4. interdepartementale commissie

activiteiten

Sinds het uitbrengen van het Actieplan functioneert een overleg van directeuren uit de verschillende ministeries onder voorzitterschap van VWS. Thans wordt deelgenomen door BZK, EZ, OCW, SZW, VenW, VROM. Deze commissie komt enige malen per jaar bij elkaar en bespreekt actuele ontwikkelingen en de strategische keuzes voor de komende periode. Dit overleg wordt incidenteel uitgebreid met vertegenwoordigers van belangenorganisaties en brancheorganisaties van aanbieders als daar aanleiding voor is. De voorkeur gaat er echter naar uit deze contacten bilateraal te laten plaats vinden.

De actualiteit is daarbij leidend. Incidenten worden als uitgangspunt genomen om te zien hoe deze ook op andere beleidssectoren kunnen worden voorkomen.

Daarnaast vindt op dossierniveau intensief overleg plaats tussen beleidsmedewerkers van de verschillende departementen om inclusief beleid meer handen en voeten te geven.

belangenorganisaties

De belangenorganisaties benadrukken het belang van een goede coördinatie. Zij pleiten voor een bewindspersoon die aanspreekbaar is voor alle zaken die voor mensen met beperkingen van belang zijn waarbij ook de implementatie van het inclusief beleid hoort.

Er wordt gepleit voor instrumenten als een Gehandicapten Effect Rapportage en/of een onafhankelijke inspectie/visitatiecommissie waarbij alle beleidsmaatregelen worden beoordeeld op de gevolgen voor mensen met beperkingen (in 2.2.1. is hier al op ingegaan).

2.5. Stand van zaken knelpunten

Evaluatie belangenorganisaties

De belangenorganisaties is gevraagd aan te geven wat de ervaringen zijn met de hoofdlijnen van het Actieplan. In de vraagstelling en mondelinge toelichting aan de belangenorganisaties is afgezien van een gedetailleerde behandeling van alle knelpunten en de acties. Specifieke knelpunten kunnen namelijk beter worden behandeld door de vakdepartementen zowel in samenspraak met de belangenorganisaties als met de Kamer. Hetgeen ook veelvuldig gebeurt. Daar waar de belangenorganisaties in hun evaluatie concrete knelpunten aan de orde hebben gesteld (al dan niet in relatie tot de door de departementen aangegeven speerpunten van inclusief beleid) is daarop ingegaan in paragraaf 2.2.2.

2.6. Internationale activiteiten

In het kader van de EU wordt door Nederland actief bijgedragen aan de ontwikkeling van initiatieven die een bijdrage leveren aan het voorkomen van discriminatie en uitsluiting van mensen met beperkingen.

In het kader van de Raad van Europa is een actieve rol gespeeld om te komen tot een Actieplan voor de integratie van mensen met beperkingen in de samenleving. Daarnaast wordt een actieve bijdrage geleverd aan werkgroepen rond design for all en rond autisme. De uitwisseling van kennis en ervaringen tussen de verschillende landen, die in een verschillende situatie verkeren als gevolg van nationale ontwikkelingen is daarbij een belangrijke stimulans om gezamenlijk verder te komen.

In 2.2.2. is al genoemd de bijdrage die wordt geleverd aan het ontwikkelen van een VN-verdrag over de rechten van mensen met beperkingen.

3. Conclusies en consequenties

In deze paragraaf worden voor de hoofdlijnen uit het Actieplan conclusies getrokken. Vervolgens wordt gekeken of er veranderingen zijn in de richting van het geschetste perspectief.

Maatschappelijk bewustzijn

Maatschappelijk bewustzijn over het feit dat gelijke behandeling en het voorkomen van discriminatie van mensen met beperking, is de basis voor het wetslagen van het kabinetsbeleid. Het blijkt uit de rapportage van de Taskforce Handicap en Samenleving dat wanneer mensen individueel worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid voor de positie van mensen met beperkingen en een mogelijke oplossingsrichting dan is er bereidheid wat te doen; met name waar gesproken wordt vanuit gesignaleerde knelpunten en wordt aangegeven in welke richting een oplossing kan worden gezocht. Het is niet een vanzelfsprekende manier van denken.

Waar van mensen gevraagd wordt in algemene zin rekening te houden met de positie van mensen met beperkingen lopen de eerste reacties vaak langs de volgende lijnen:

- er zijn toch specifieke voorzieningen voor mensen met beperkingen dus waarom moet ik wat doen?
- als ik wat doe voor mensen met beperkingen is het iets extra's, wat kost het mij en wie zorgt voor de subsidie.

Wanneer duidelijk is dat specifieke voorzieningen niet (altijd) de oplossing zijn en inclusief beleid niet altijd gepaard hoeft te gaan met grote kosten, is er de bereidheid om gelijke behandeling vorm te geven. Ook immateriële kosten en baten kunnen een rol spelen: onafhankelijk een stem uitbrengen bij verkiezingen is een belangrijk recht. Waar mogelijk zal ook dit recht moeten kunnen worden uitgeoefend. Als geconstateerd wordt dat de kosten en baten met elkaar in evenwicht zijn, wil dat overigens niet zeggen dat een persoon of instelling de facto niets hoeft te betalen. Kosten en baten kunnen bij verschillende sectoren liggen. Het is dus van belang een kosten–baten–analyse uit te voeren om duidelijkheid op dit punt te kunnen krijgen. Het ministerie van VWS wil voor een aantal terreinen een dergelijke analyse uitvoeren. De keuze van de terreinen die onderzocht zullen worden, wordt gemaakt op basis van beschikbaarheid van gegevens en relevantie van de terreinen. De aanbesteding van dit project is op het ogenblik aan de gang.

De in gang gezette activiteiten zullen worden voortgezet.

Inclusief beleid bij de rijksoverheid

Zoals in het voorgaande is gesteld heeft het kabinet gekozen om de invulling van inclusief beleid bij de vakdepartementen te leggen. In sommige gevallen is dit nieuw; in andere was dit al jaren het geval. De staatssecretaris van VWS is bereid om waar nodig te adviseren over de manier waarop beleidsonderwerpen 'inclusiever' kunnen worden opgepakt. De belangenorganisaties hebben de voorkeur voor een centraal gestuurd beleid door de coördinerend bewindspersoon. Dit verschil van inzicht tussen de belangenorganisaties en het kabinet is terug te voeren op de angst van de belanghebbenden dat alvorens inclusief beleid in de *toekomst mogelijk* leidt tot verbetering van de

participatie van mensen met beperkingen, *nu* een (verzekerd) recht op voorzieningen wordt *afgebouwd*.

Het kabinet blijft bij de keuze iedere bewindspersoon de verantwoordelijkheid te geven voor het hele beleidsterrein, inclusief de knelpunten en eventuele voorzieningen voor mensen met beperkingen. Daarbij wordt in een vroeg stadium nagedacht over de gevolgen van beleid en worden eventuele voorzieningen meegenomen. Eventuele meerkosten voor mensen met beperkingen maken dan onderdeel uit van de reguliere kosten. Dit geeft een reëler beeld van de maatschappelijke kosten en baten van beleidsmaatregelen.

In de visie van het kabinet is daarmee de rol van de coördinerend bewindspersoon meer op de achtergrond. Daarnaast zijn er onderwerpen die niet op het beleidsterrein van één ministerie liggen. Indien daar knelpunten optreden zal de coördinerend bewindspersoon het initiatief kunnen nemen om de betrokken beleidssectoren bij elkaar te brengen om een gezamenlijke oplossing te vinden.

De ontwikkeling van de instrumenten om inclusief beleid handen en voeten te geven heeft meer tijd gekost dan verwacht. Een van de gevolgen is dat in beleidsdossiers, die niet direct specifiek van belang zijn voor mensen met beperkingen niet expliciet aandacht is besteed aan hun positie. Met name op dit punt worden de komende periode acties ondernomen.

Uitbreiding WGBH/CZ

Zoals eerder gesteld zal hierover apart aan de Kamer worden gerapporteerd.

Interdepartementale Commissie

Het interdepartementaal directeurenoverleg inclusief beleid voorziet in een behoefte. Onderwerpen van algemene aard worden besproken en er worden afspraken gemaakt over de lijnen waarlangs stappen worden gezet.

Voor het komende jaar zal met name aandacht worden besteed aan het beter laten landen van inclusief beleid binnen de departementen en de uitbreiding van de WGBH/CZ

Maatwerk op lokaal niveau

Vanuit enkele verschillende departementen zijn trajecten in gang gezet om te komen tot een versterking van het maatwerk op lokaal niveau.

Perspectief

Twee jaar geleden is het volgende perspectief verwoord:

- mensen met beperkingen kunnen volledig meedoen in de samenleving; de samenleving werpt geen drempels op;
- beschikbaarheid van hulpmiddelen en voorzieningen die de beperkingen van mensen compenseren;
- geen (onnodige) aparte voorzieningen of gescheiden leefsituatie voor mensen met beperking;
- mensen met beperkingen hebben individueel en collectief zeggenschap over de soort, invulling en kwaliteit van af te nemen voorzieningen.

Zoals de belangenorganisaties hebben aangegeven is er ook al voor de komst van het Actieplan gelijke behandeling in de praktijk veel gebeurd. Er is ook veel gaande, getuige ook de ontwikkelingen bij de verschillende departementen (zie de rapportage over de speerpunten). Verder worden de belangenorganisaties steeds meer betrokken bij de tot stand koming van het beleid.

Wanneer we deze conclusie overnemen kunnen we wel zeggen dat er de laatste 25 jaar veel is veranderd; we moeten echter ook constateren dat er nog veel gaande is en moet gebeuren.

In de ogen van het kabinet is het maatschappelijk bewustzijn dat mensen met beperkingen gelijk behandeld moeten worden aan ieder ander en dat waar nodig een redelijke aanpassing moet worden getroffen nog niet voldoende. De Taskforce Handicap en Samenleving zal de komende tijd een belangrijke rol blijven spelen om de gewenste verandering vorm te geven. Ook het beïnvloeden van beleidsmedewerkers bij de verschillende lagen van de overheid (om te beginnen de centrale overheid) houdt prioriteit. Het is van belang dat niet alleen vanuit het kabinet op deze ontwikkeling

wordt aangedrongen, maar ook dat de leden van de Kamers van het parlement met andere specialisaties dan "gehandicaptenbeleid" doordrongen zijn van de wenselijkheid van deze verandering. Alleen door gezamenlijke aandacht van alle betrokkenen wordt het mogelijk het beoogde perspectief echt dichterbij te brengen.

Bijlage

bij:

Tussentijdse rapportage

Actieplan gelijke behandeling in de praktijk

Rapportage Taskforce Handicap en Samenleving

2005-629

Rapportage Taskforce Handicap en Samenleving

Het eerste jaar: 1 april 2004 tot 1 april 2005
Vastgesteld in de ledenvergadering van 6 juni 2005

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
1. Samenstelling Taskforce Handicap en Samenleving.....	5
2. Bureau-organisatie en stichting Ondersteuning Taskforce Handicap en Samenleving	6
3.	7
Netwerken	
4. De activiteiten: inhoud en resultaten	8
4.1 Gelijke behandeling	8
4.1.1. Beeldvorming	8
4.1.2. Empowerment	9
4.1.3. Non-discriminatie	11
Werkplan 2004/2005 en resultaten	11
4.2 Toegankelijkheid	13
4.2.1 Design for all	13
4.2.2 Vervoer	14
4.2.3 Wonen	15
4.2.4 Onderwijs	15
4.2.5 Cultuur	17
Werkplan 2004/2005 en resultaten	17
4.3 Informatie	19
4.3.1 Informatie en voorlichting	19
4.3.2 Het gebruik van nieuwe media	21
4.3.3 Effecten van ICT voor mensen met een handicap	21
Werkplan 2004/2005 en resultaten	22
Bijlage: Toekenning empowermentsubsidie 2005 per provincie	24

Voorwoord

Het eerste jaarverslag is bedoeld om subsidiërende departementen te informeren over de activiteiten en de resultaten.

Instelling van de Taskforce Handicap en Samenleving

De grondslag voor de activiteiten is gelegen in het 'Actieplan gelijke behandeling in de praktijk' (Kamerstukken II, 2003-2004, 29355 nr. 1, 28 november 2003), hierna te noemen Actieplan gelijke behandeling, zoals dit in november 2003 door de staatssecretaris van VWS, mevrouw C. Ross-van Dorp, namens het kabinet is aangeboden aan de voorzitter van de Tweede Kamer. Hierin wordt de instelling van de Taskforce Handicap en Samenleving aangekondigd.

Bij Instellingsbesluit, nr. DGB/OAG/2485476, is de Taskforce Handicap en Samenleving ingesteld voor de periode van 1 april 2004 tot en met 31 maart 2007. Mogelijk is sprake van verlenging met één jaar tot en met 31 maart 2008.

Drie trajecten

De Taskforce Handicap en Samenleving heeft gekozen voor een benadering waarin drie trajecten worden afgelegd.

1. Empowerment van mensen met een handicap als een immateriële voorwaarde om anderen te overtuigen dat de maatschappij 'inclusief' moet leren denken.
2. Vervolgens en gedeeltelijk parallel hieraan wordt gewerkt aan de mentaliteitsverandering door onder meer mensen met een handicap. In dit traject worden instrumenten ingezet om de samenleving te 'mobiliseren' door het geven van 'good practices' alsook 'bad practices' en het organiseren van maatschappelijk debat.
3. Het derde traject loopt drie jaar. Het is erop gericht om met informatie zowel mensen als organisaties te committeren aan de werkzaamheden van de Taskforce Handicap en Samenleving. Hierbij is het gebruik van internet een belangrijk informatiemedium voor mensen met een handicap.

Terugkijkend op het eerste jaar moet het mij van het hart dat de start van de werkzaamheden in het algemeen en van het ondersteunend bureau in het bijzonder door de rijksoverheid niet te makkelijk is gemaakt. De vertraging in de voorbereiding door het ministerie van VWS heeft lang doorgewerkt in het kunnen starten van de Taskforce Handicap en Samenleving en dit heeft uiteraard effecten gehad op de voortgang.

Ons land kent op dit moment meer Taskforces. Over het algemeen worden deze uitgerust met een stevig bemensd bureau met een overeenkomstig werkbudget. Voor de Taskforce Handicap en Samenleving geldt dat niet. Kijkend naar de genomen initiatieven, de breedte van de activiteiten, de reacties van gemeenten, brancheorganisaties en platforms van mensen met een handicap en/of chronische ziekte, vervult het mij met enige trots dat desondanks de Taskforce Handicap en Samenleving op de goede weg is om de noodzakelijke mentaliteitsverandering bij maatschappelijke sectoren te concretiseren.

Tot slot

Bij de installatie van de Taskforce Handicap en Samenleving op 2 april 2004 heb ik de staatssecretaris van VWS, Clémence Ross-van Dorp, beloofd haar 'hinderlijk te volgen' indien daartoe aanleiding is. De Taskforce Handicap en Samenleving is voortgekomen uit het Actieplan Gelijke Behandeling en de activiteiten van de Taskforce Handicap en Samenleving zijn erop gericht dat iedereen gelijkwaardig is. In de praktijk blijkt dat noodzakelijke veranderingen mogelijk zijn. Een wettelijke regeling is en blijft nodig. Vanuit onze slogan is *'wij doen mee, jij ook'* twijfelt de Taskforce Handicap en Samenleving er dan ook niet aan dat de Nederlandse overheid mee zal doen en nog in deze kabinetsperiode verdere stappen zal zetten met betrekking tot de uitbreiding van de *'Wet Gelijke Behandeling op grond van handicap of chronische ziekte'*.

mevrouw Hannie van Leeuwen
voorzitter

1. Samenstelling Taskforce Handicap en Samenleving

De voorzitter van de Taskforce Handicap en Samenleving, geconfronteerd met een aantal ambtelijk voorgedragen leden, heeft vervolgens in goed overleg met de staatssecretaris van VWS de beoogde brede samenstelling van de Taskforce Handicap en Samenleving kunnen realiseren.

Hierdoor is het mogelijk geworden dat de diverse leden hun netwerken kunnen aanspreken in alle sectoren waarop de Taskforce Handicap en Samenleving zich wil richten.

Bij deze samenstelling is er uiteraard voor gekozen dat ook vertegenwoordigers met een handicap in de Taskforce Handicap en Samenleving zitting hebben.

Hannie van Leeuwen	Voorzitter
Job Cohen	Vice voorzitter
Hans Dijkstal	Vice voorzitter
Jan Troost	Vice voorzitter
Michiel Alma	Lid
Gert van den Berg	Lid
Leendert Bikker	Lid
Gerlach Cerfontaine	Lid
Paul Fentener van Vlissingen	Lid
Jenny Goldschmidt	Lid
Loek Hermans	Lid
Marlieke de Jonge	Lid
Yolan Koster-Dreese	Lid
Karel Noordzij	Lid
Doekle Terpstra	Lid
Tof Thissen	Lid
William Westveer	Lid
Ambtelijke ondersteuning	
Martijn da Costa	Secretaris

2. Bureau-organisatie en stichting Ondersteuning Taskforce Handicap en Samenleving

Bureau

Hoewel de formele installatie van de Taskforce Handicap en Samenleving op 2 april 2004 was, is het bureau sinds 3 mei 2004 operationeel. Om de kosten laag te houden is gekozen voor huisvesting in Utrecht (Churchilllaan 11) in de voormalige kamers van de stichting Europees Jaar van mensen met een handicap 2003, waarbij geen overnamekosten hoefden te worden betaald voor (bureau) inrichting.

Sinds 3 mei 2004 is Martijn da Costa werkzaam als secretaris (fulltime) en vervult Erica van Broeckhuijsen de functie van bureaumanager (2 dagen). In juni 2004 kwam Monique van Rooijen-Dekkers het team versterken als secretaresse (2 dagen) en als inhoudelijk medewerker (2 dagen).

De formatie van 2,4 FTE heeft in het eerste jaar voldaan; het ziekteverzuim bedroeg 0%.

Stichting Ondersteuning Taskforce Handicap en Samenleving

De Taskforce Handicap en Samenleving is zelf geen rechtspersoon. Daartoe is in augustus 2004 de stichting Ondersteuning Taskforce Handicap en Samenleving opgericht. De enige doelstelling van de stichting is het beheer van de middelen die de overheid ter beschikking stelt aan de Taskforce Handicap en Samenleving. Het bestuur van de stichting bestaat uit:

Hannie van Leeuwen	voorzitter
Hans Dijkstal	penningmeester
Martijn da Costa	secretaris

3. Netwerken

In het eerste jaar is vooral geïnvesteerd in het opzetten van netwerken en het committeren van mensen en organisaties aan de activiteiten van de Taskforce. De voorzitter en de secretaris hebben met alle leden een inhoudelijk kennismakingsgesprek gevoerd. De leden hebben in deze gesprekken aangegeven waar eventuele accenten moeten worden gelegd en gaven goede suggesties voor het Werkplan 2004-2005. Met deze kennismakingsgesprekken is een basis gelegd voor een goede wisselwerking tussen het bureau en de leden van de Taskforce Handicap en Samenleving.

Tevens is door de voorzitter en secretaris een overleg gevoerd met de directie van de VNG. In dit gesprek is vooral ingegaan op de betrokkenheid van de VNG bij de uitwerking van de op het lokaal niveau gerichte activiteiten naar 'letter en geest'. Op lokaal niveau wordt hard gewerkt door platforms, als ook door gemeenten.

Naast de VNG zijn uiteraard (bestuurlijke) overleggen gehouden met andere organisaties. De afspraken die hieruit voortvloeien komen terug in de uitvoering van de activiteiten.

De werkwijze van de Taskforce Handicap en Samenleving is om activiteiten aan elkaar te koppelen. Zo wordt actief gebruik gemaakt van elkaars kennis en kunde. Het wordt op prijs gesteld dat de Taskforce Handicap en Samenleving geen nieuwe activiteiten ontwikkelt, maar juist uitgaat van hetgeen er al is. De mate van betrokkenheid wordt hierdoor vergroot en dit leidt tot plezierige en functionele samenwerkingsvormen.

De noodzaak voor deze aanpak wordt daarnaast ingegeven door de hoogte van het budget. De beschikbare middelen dwingen om effectief, creatief en zuinig met gemeenschapsgelden om te gaan.

4. De activiteiten: inhoud en resultaten

4.1 Gelijke behandeling

4.1.1 Beeldvorming

? *Van de Taskforce Handicap en Samenleving zelf*

De Taskforce Handicap en Samenleving is positief ontvangen. Aanvankelijk bestaat bij enkele platforms van mensen met een handicap het beeld dat het kabinet de Taskforce Handicap en Samenleving heeft geïnstalleerd als een '*doekje voor het bloeden*'. In toenemende mate wordt de Taskforce Handicap en Samenleving echter positief beoordeeld door de praktische 'doe' aanpak en de wijze waarop de leden hun netwerk aanwenden.

? *Rijksvoorlichtingsdienst*

De RVD werkt samen met de Taskforce Handicap en Samenleving aan beeldvorming c.q. grotere toegankelijkheid van overheidsinformatie. De secretaris neemt deel aan de Werkgroep RVD. Als doelgroep is gekozen mensen met een verstandelijke of psychische handicap. De stappen die de RVD zet ten aanzien van visueel en auditief gehandicapten gaan gewoon door en worden als onderdeel van de samenwerking gezien.

? *Ambassadeur Lucille Werner*

In samenwerking met televisiepresentatrice Lucille Werner wordt de Taskforce Handicap en Samenleving inhoudelijk betrokken bij een televisieprogramma dat Lucille in maart 2006 presenteert, te weten '*Mis(s) Gehandicapt*'. Het thema '*empowerment*' wordt als rode draad uitgewerkt. Er is een samenwerkingsovereenkomst opgesteld en een budget vrijgemaakt.

? *Beeldvorming: Stichting De Uitdaging*

Deze stichting richt zich op de voorbereiding en uitvoering van beeldvormingcampagnes met als thema handicap en samenleving. Er wordt bekeken hoe het initiatief van Lucille Werner gekoppeld kan worden aan de activiteiten van De Uitdaging. Ook wordt bezien welke mogelijkheden er voor de Taskforce Handicap en Samenleving zijn om in het kader van beeldvorming aan te sluiten bij De Uitdaging.

? *Organisatie van lokale omroepen in Nederland (OLON)*

Op 17 december 2005 organiseert OLON het RTV Festival '*OLON in the air*'. Er wordt een prijsvraag aan gekoppeld: "*welke lokale omroep heeft het beste programma gepresenteerd waarin het thema handicap en samenleving aan bod is gekomen*". De Taskforce Handicap en Samenleving stelt de prijs beschikbaar.

De Taskforce Handicap en Samenleving heeft het initiatief genomen om samen met OLON en het Nederlands Debat Instituut (NDI) op lokaal niveau debatten te organiseren. Dit kan volgens het model van de Lagerhuis-debatten. Participanten zijn mensen met een handicap (lokale platforms), lokale bestuurders en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties. Ook hier zal sprake zijn van een wedstrijdement.

? *Onzichtbare handicaps*

De Taskforce Handicap en Samenleving is benaderd door een televisieproducent om aan dit thema aandacht te besteden. Er is een voorstel besproken waarover de Taskforce Handicap en Samenleving positief is. De combinatie met het onderwijs is belangrijk en biedt vele mogelijkheden. Een Taskforcelid is bereid om de eerste afleveringen te financieren.

? *Bij de brandweer*

Er is een overleg met het NIBRA. In het kader van de opleiding van officieren worden de volgende mogelijkheden uitgewerkt.

Discussie

Op 6 oktober 2005 vindt een discussie plaats over het thema: bestuur, beleid gehandicaptenzorg. Initiatief van NIBRA, KCGS en de Taskforce Handicap en Samenleving.

Opleidingen

Voor de opleidingen van het NIBRA wordt een module ontwikkeld, gericht op 'beeldvorming, effecten zelfredzaamheid en verminderen van handelingsverlegenheid'. Dit opleidingspakket is bestemd voor de officieren en de brandwachten. (Potentie: 24.000 m/v officieren en duizenden brandwachten.)

? *Rampen*

Het projectteam Rampenoefening Bonfire heeft negatief beslist over het verzoek van de Taskforce Handicap en Samenleving voor deelname van mensen met een handicap. Wel is afgesproken dat het platform Stichting Gehandicapten Overleg Amsterdam (SGOA) vijf rolstoelgebruikers mag 'inzetten'. De reactie van het ministerie van BZK heeft opgeleverd dat er een gesprek plaatsvindt tussen de DG Openbare Veiligheid en de secretaris. Doel is om te bespreken hoe mensen met een handicap structureel kunnen worden ingezet bij rampenoefeningen.

4.1.2 Empowerment

? *Brainstormbijeenkomst*

De Taskforce Handicap en Samenleving heeft geconstateerd dat in Nederland bij platforms weliswaar behoefte is aan empowerment, maar dat er tegelijkertijd behoefte is aan handvatten om daaraan vorm te geven. Het feit dat de Taskforce Handicap en Samenleving zwaar inzet op

'empowerment' wordt breed gesteund en gewaardeerd en zal ook in het tweede jaar een vervolg krijgen.

Er heeft een bijeenkomst plaatsgevonden op 19 augustus 2004 waaraan een aantal 'spraakmakende' vertegenwoordigers vanuit de sector actief deelnam. Een aantal ideeën is daar besproken en deze worden meegenomen in de activiteiten van de Taskforce Handicap en Samenleving.

? *Geld voor activiteit door lokale platforms*

Eén van de ideeën uit de brainstormbijeenkomst is om platforms in Nederland te stimuleren activiteiten rond empowerment op te zetten. Hiervoor is tot 1 april 2005 een bedrag gereserveerd van € 80.000,- uit het budget van de Taskforce. Een mailing is verzorgd naar 450 platforms. Er zijn 60 verzoeken ingediend waarvan er 34 zijn toegekend. Deze ontvangen een uitvoeringssubsidie van € 2.500,- (zie bijlage). Daarnaast biedt de Taskforce Handicap en Samenleving inhoudelijke ondersteuning.

Een deel werd afgewezen op grond van het niet voldoen aan de criteria. Een plezierig neveneffect blijkt te zijn dat sommige suggesties aansluiten bij andere activiteiten van de Taskforce Handicap en Samenleving zoals bij onderwijs of vervoer. Ook ontwikkelen platforms (los van elkaar) ideeën, waarbij aspecten van participatie en empowerment worden uitgetest aan de hand van situaties uit de samenleving. Zo gebeurt dat bijvoorbeeld in de vorm van een 'ganzenbordspel'.

? *Themacafés steunpunten LFB 'Onderling Sterk'*

Diverse steunpunten van LFB 'Onderling Sterk' zijn in de afgelopen periode actief bezig geweest met 'empowerment'. Zo hebben de steunpunten Heerenveen en Baarn/'t Gooi themacafés georganiseerd. In Heerenveen is een debat gevoerd met andere organisaties van/voor mensen met een handicap waaraan tevens de wethouder deelnam.

? *Erfenis ZonMw: participatiebudget voor zelfregie*

De budgethoudersvereniging 'Per Saldo' ontwerpt een budgetregeling waarmee mensen met een beperking of chronische aandoening naar eigen inzicht hun maatschappelijke participatie kunnen vormgeven. Voordelen van dit participatiebudget zijn: één visie, één loket, weinig administratief werk en een breed toepassingsbereik.

De Taskforce Handicap en Samenleving zal in samenwerking met Per Saldo in november 2005 een debat organiseren onder landelijke beleidsmakers over het participatiebudget om zodoende draagvlak te creëren voor een participatie/integratiebudget.

? *Ambassadeurs*

Lucille Werner (tv-presentatrice) heeft aangegeven zich actief in te willen zetten als ambassadeur voor de Taskforce Handicap en Samenleving.

Lucille Werner had de eerste aftrap van haar inzet bij de perspresentatie van de leden van de Taskforce Handicap en Samenleving op 11 november 2004. Door haar contacten met de mediawereld en de wijze waarop zij zich enthousiast inzet voor de Taskforce Handicap en Samenleving is de verwachting gerechtvaardigd dat de Taskforce steeds bekender wordt. *Een groot aantal medaillewinnaars uit de Paralympics groep van 2004* heeft aangegeven zich actief in te willen zetten als ambassadeur voor de Taskforce Handicap en Samenleving. De voorzitter mevrouw J. van Leeuwen heeft bij de huldiging van de medaillewinnaars van de Paralympics het initiatief genomen om hen te polsen of zij interesse hebben in een ambassadeursfunctie. Vervolgens is er een brief verzonden waarop het merendeel van de medaillewinnaars enthousiast heeft gereageerd en de bereidheid heeft uitgesproken zich in te willen zetten voor activiteiten. Afgesproken is dat de secretaris individuele sporters benadert als zich een activiteit voordoet. Met name ten behoeve van 'empowerment' zal er sprake zijn van een inzet.

4.1.3 Non-discriminatie

? *Anne Frank Stichting*

– *Onderwijsproject*

De projectmanager ontwikkelt met de stichting Vredeseducatie en de Anne Frank Stichting een onderwijsproject. Het projectvoorstel wordt besproken met CWP en het ministerie van OCW.

Aandacht wordt besteed aan het voorkomen van het schenden van grondrechten en het verbeteren van de beeldvorming van jongeren met een handicap of chronische ziekte. Doel is dat jongeren bewust worden gemaakt van de (on)gelijkheid in de samenleving toen (WO II) en nu. De basis wordt gevormd door ontmoetingen tussen jongeren met en zonder een handicap of chronische ziekte.

– *Het dagboek 'Het Achterhuis'*

De dvd wordt geproduceerd bij voldoende extern geworven middelen. Op de dvd wordt door een tolk gebarentaal het boek verteld voor mensen die doof zijn. Omdat de nuances van gebaren subtieler liggen dan taal en dove mensen veelal een taalontwikkelingsachterstand hebben, krijgt hiermee het boek een extra dimensie.

? *Voorstel monitor zelfregie*

In de vergadering van de Taskforce Handicap en Samenleving op 27 januari 2005 is besloten dat er een analyse wordt gemaakt. Deze moet worden uitgewerkt. Dit gebeurt op basis van eerdere en vergelijkbare onderzoeken. De uitkomst hiervan bepaalt de verdere stappen met betrekking tot inhoudelijke uitvoering en financiering door derden.

Werkplan 2004/2005 en resultaten

De resultaten van de geplande activiteiten in het Werkplan 2004/2005 zijn hier genoemd.

Bij de uitwerking van de activiteiten worden in de praktijk soms anderen accenten of deelprioriteiten gelegd. Uiteraard gebeurt de uitwerking in de geest van het Werkplan.

Gelijke behandeling

Activiteiten op verschillende niveaus

- ? Activiteiten in 20 lokale platforms.
Resultaat: empowermentactiviteiten in 35 lokale platforms.
- ? Activiteiten in de 4 grote steden.
Resultaat: geen activiteiten in de grote steden.
- ? Activiteiten in 5 provincies op provinciaal niveau, waarbij een nadruk ligt op de provincies Utrecht en Noord-Brabant.
Resultaat: activiteiten in 5 provincies: Friesland, Drenthe, Overijssel, Utrecht en Noord-Brabant.

In samenwerking met organisaties

- ? Programma Versterking Cliëntenpositie (VCP) als de koepel van de lokale platforms en via VCP ook in samenwerking met de lokale platforms.
Resultaat: afspraken voor samenwerking zijn gemaakt en er wordt regelmatig overleg gevoerd.
- ? Provinciale organisaties van mensen met een handicap.
Resultaat: samenwerking met vijf provinciale organisaties.
- ? Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).
Resultaat: er is een goede samenwerking ontstaan.
- ? MKB Nederland / MITEX.
Resultaat: er is een goede samenwerking ontstaan.

Beeldvorming

Overleg met de Rijksvoorlichtingsdienst over beeldvorming door de rijksoverheid.

Betrokkenheid bij de productie van het televisieprogramma Mis(s) Gehandicapt dat maart 2006 wordt uitgezonden.

NB: De groep van allochtonen met een handicap dient hierbij expliciet betrokken te worden.

Resultaat: Een project start in de provincie Utrecht in 2006.

Ambassadeurs

Tevens gaan in het proces van empowerment bekende Nederlanders (met een handicap) een rol vervullen.

Resultaat: Lucille Werner en medaillewinnaars van de Paralympics 2004 zetten zich in.

De op provinciaal niveau te organiseren maatschappelijke debatten hebben hiermee uiteraard ook een relatie.

Resultaat: debatten zijn georganiseerd op Disability Day.

Rode draad

Het thema van non-discriminatie loopt als een rode draad door alle activiteiten heen. De

Taskforce Handicap en Samenleving wil met haar activiteiten op de diverse terreinen bijdragen aan de oplossing van knelpunten.

Resultaat: non-discriminatie loopt als een rode draad door alle activiteiten. Daarnaast zijn specifieke activiteiten in het kader van non-discriminatie ontwikkeld.

4.2 Toegankelijkheid

4.2.1 Design for all

? *Ikea*

Ikea is bereid via klantenpanels de meningen van klanten met een handicap te inventariseren. Op basis hiervan wordt besloten of Ikea nog meer rekening kan houden met mensen met een handicap. Met Ikea wordt bekeken hoe design for all kan worden vertaald naar de producten. Ikea wil een rol vervullen bij het maatschappelijk ondernemen in relatie tot de doelgroepen van de Taskforce Handicap en Samenleving.

? *Internationale tentoonstelling*

De Taskforce Handicap en Samenleving is benaderd door KITZ om mede onder haar auspiciën een grote tentoonstelling te organiseren, waarin alle (maatschappelijke) aspecten van 'design for all' aan de orde komen. Deze tentoonstelling staat in de periode november 2005 tot februari 2006 in Eindhoven. Connexxion en de NS hebben aangegeven hierbij betrokken te willen worden.

Er wordt op dit moment een actieplan uitgewerkt. Een integraal onderdeel van het programma zal het debat zijn met 'captains of industry'. Voorafgaand aan de tentoonstelling is er een bijeenkomst voor professionals en twee maanden na de afloop is er een bijeenkomst voor eindgebruikers.

Deze combinatie van activiteiten geeft de Taskforce Handicap en Samenleving weer verschillende mogelijkheden om vorm te geven aan de mentaliteitsverandering.

De tentoonstelling gaat ook naar Londen, Kopenhagen, Hannover, Berlijn, Parijs en Tokio.

? *Toegankelijke informatie*

Er is een pragmatische samenwerking gegroeid tussen de stichting Lezen & Schrijven, het bureau Eenvoudig Communiceren, het Landelijk Bureau Toegankelijkheid en de Taskforce Handicap en Samenleving. Hierbij gaat het om het afstemmen van activiteiten om daarin meer efficiency te bereiken en gebruik te maken van elkaars netwerken. De positie van stichting Lezen & Schrijven en van de Taskforce Handicap en Samenleving is redelijk vergelijkbaar: beide bieden strategische netwerken aan. Het LBT en het bureau van Eenvoudig Communiceren zijn gericht op de uitvoering.

Concrete projecten.

- In 2006 en 2007 zijn er verkiezingen voor gemeenteraad en Tweede Kamer. Daaromheen is van alles te organiseren, gericht op voorlichting van BZK, VNG en gemeenten en politieke partijen.

? *Halteborden Connexxion*

Connexxion wil een uitgebreidere opzet maken van de halte en vooral van de omgeving. De halte is slechts een onderdeel daarvan. Connexxion is bezig daar een format voor te ontwikkelen. De Taskforce Handicap en Samenleving zorgt dat dit format tijdens de design for all tentoonstelling wordt gepresenteerd.

De Taskforce Handicap en Samenleving heeft Connexxion voorgesteld om de dienstregelingen op de halteborden van een vignet te voorzien. Daarmee kan de reiziger met een handicap zien op welk tijdstip en op welke lijn een lagevloer bus wordt ingezet. Connexxion onderzoekt dit.

4.2.2 Vervoer

? *Connexxion*

Met Connexxion zijn de volgende afspraken gemaakt.

- De website is getoetst door het Landelijk Bureau Toegankelijkheid (LBT) op toegankelijkheid voor mensen met een handicap.
- Op initiatief van de Taskforce Handicap en Samenleving wil Connexxion een cursus laten verzorgen voor haar 6.000 chauffeurs. Het doel van de training is het leren omgaan met reizigers in de bus die een beperking. Dit project past naadloos in de doelstelling van de Taskforce Handicap en Samenleving: een concrete invulling van de noodzakelijke mentaliteitsverandering in de Nederlandse samenleving.

? *Nederlandse Spoorwegen*

Afgesproken is dat NS vanuit de knelpunten de huidige kwaliteit van dienstverlening verhoogt door praktische oplossingen te bedenken. Deze plannen zijn door de NS uitgewerkt en worden uitgevoerd.

De NS ontving tijdens de manifestatie Drempele Weg op 23 maart 2005 een aanmoedigingsprijs voor de toegankelijke website (techniek en inhoud). NS geeft instemming om als 'breekijzer' te worden gebruikt om andere bedrijven te laten inzien dat een toegankelijke website belangrijk is.

De NS meldt dat het aantal cursussen en trainingen voor conducteurs wordt uitgebreid, ook zullen de servicemedewerkers op de stations worden getraind.

? *Het Blauwe Ei*

De Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind (NSGK) bestaat 55 jaar in 2005. De NSGK heeft een prijsvraag uitgeschreven. De vraagstelling voor deze prijsvraag is: biedt op

creatieve wijze een alternatief voor mensen met een handicap dat hun mobiliteitsprobleem in de praktijk oplost. Op verzoek van het bestuur van de NSGK zal een Taskforcelid zitting nemen als de voorzitter van de jury. Door koppeling van de Taskforce Handicap en Samenleving aan dit voorstel van de NSGK wordt de mogelijkheid geboden om samen met de NSGK de uiteindelijke prijswinnaar te ondersteunen in het realiseren van het plan.

4.2.3 Wonen

? Opzet actieplan

Met het desbetreffende Taskforcelid wordt een eigen 'actieplan' opgezet waarbij hij samen met de secretaris een aantal bestuurlijke contacten legt met organisaties op het gebied van wonen.

Door VWS en VROM wordt in het kader van het actieplan 'Investeren voor de toekomst' toegejuicht dat de Taskforce Handicap en Samenleving op haar beurt zoveel mogelijk dwarsverbanden legt. Door de secretaris zijn rechtstreekse contacten gelegd tussen beide departementen en minimaal drie organisaties die een bijdrage kunnen leveren aan de uitvoering van ons actieplan. Gemeenten (Dienst Bouwen en Wonen) blijken helaas niet of nauwelijks op de hoogte te zijn van het actieplan 'Investeren voor de toekomst'.

? Debat op Disability Day, 3 december 2004

Op 3 december, Europese dag van mensen met een handicap, is in Den Bosch een debat over wonen gevoerd. De Taskforce Handicap en Samenleving nam deel aan het debat. Aan de hand van stemkastjes konden zowel de deelnemers als de andere aanwezigen (totaal 150 mensen) stemmen over een aantal stellingen. Het debat was door het Gehandicapten Platform 's Hertogenbosch met ondersteuning van de Taskforce Handicap en Samenleving opgezet.

4.2.4 Onderwijs

? Debat op Disability Day, 3 december 2004

Op 3 december, Europese dag van mensen met een handicap, is in Alkmaar een debat gevoerd over onderwijs. Dit was de première van een nieuwe opzet waarbij een combinatie is gemaakt van debat en theater. Het debat zelf werd geleid door de directeur van het Nederlands Debat Instituut (NDI). De inleidingen op de stellingen werden verzorgd door Theater Draad. In vervolg op het debat werd het publiek door Theater Draad gevraagd om vanuit eigen herinneringen linken te leggen met de uitkomsten van het debat. Deze herinneringen werden

vervolgens uitgebeeld door Theater Draad. Op deze wijze bekijken uitkomsten van het debat weer op een andere manier. De aanwezigen werden actief bij het debat betrokken. De combinatie van debat en theater (inmiddels het 'debattheater' genoemd) viel bij zowel de debaters als aanwezigen in de zaal in goede aarde.

? *Jongeren met psychische handicap in beroepsonderwijs*

Door CINOP en de Bve Raad (beroepsonderwijs) is al eerder aangekaart dat een fors stijgend aantal leerlingen met psychische handicaps aan het beroepsonderwijs deelneemt, maar dat de zorg en begeleiding voor hen afneemt of 'onzichtbaar blijft'. Door CINOP wordt bij voldoende extern verworven middelen een project opgezet, dat gericht is op enkele scholen voor beroepsonderwijs (VMBO) om enerzijds de beeldvorming van leerlingen met een psychische handicap te verbeteren en anderzijds te bezien hoe dit leidt tot een mentaliteitsverandering. De Taskforce Handicap en Samenleving is geen financiële participant, maar ondersteunt dit project wel.

? *Erfenis ZonMw: PABO-module*

Er is een onderwijsprogramma voor pabo's ontwikkeld, waarmee aankomende leerkrachten kennis en vaardigheden opdoen die nodig zijn om leerlingen met een handicap of ziekte adequaat te begeleiden. Het Landelijk Overleg van PABO Directeuren (LOBO) voelt zich verantwoordelijk voor het bevorderen van het gebruik van deze methodiek en rondt in april 2005 een implementatietraject af.

In 2005 zijn er vijf opleidingen waar (onderdelen van) deze module gebruikt worden. De Taskforce Handicap en Samenleving en het LOBO bekijken hoe de continuering het beste kan plaatsvinden.

? *Erfenis ZonMw: ervaringsdeskundigheid*

Door het geven van voorlichting door ervaringsdeskundige jongeren is geprobeerd realistische beeldvorming te realiseren en attitudeverandering in gang te zetten onder decanen en mentoren op het voortgezet onderwijs (VO). Gebleken is dat voorlichting door ervaringsdeskundigen goed inzicht geeft in de problematiek, maar onvoldoende inspeelt op het oplossen van actuele problemen die scholen ondervinden.

Er is een Werkgroep zieke leerlingen in het VO opgericht door de Nederlandse Vereniging van Schooldecanen (NVS) en de Nederlandse Vereniging voor Leerlingbegeleiding (NVL). Deze werkgroep heeft tot doel om meer bewustwording te creëren onder scholen en handvatten te verzamelen en/of te ontwikkelen die scholen kunnen gebruiken bij het oplossen van de praktische problemen die zij ondervinden bij het lesgeven aan jongeren met een beperking.

Met de NVS-NVL wordt overlegd op welke wijze het netwerk van de NVS-NVL ingezet kan worden voor het bereiken van de doelstelling van zowel de Taskforce Handicap en Samenleving

als de Werkgroep. Ook wordt gekeken welke ondersteuning de Taskforce Handicap en Samenleving kan bieden bij implementatie van activiteiten van de Werkgroep.

? *Toegankelijkheidstoets en visitatiecommissie in samenwerking met de CWP en de NSGK*

De Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind (NSGK) ontwikkelt voor 2005/2006 een plan van visitatie in het kader van haar 55-jarig jubileum in 2005. Het CWP heeft aangegeven hierbij (inhoudelijk en financieel) betrokken te willen zijn. Op dit moment worden de mogelijkheden van samenwerking uitgewerkt. Deze samenwerking biedt perspectief en maakt efficiënt gebruik van gemeenschapsmiddelen mogelijk. Vastgesteld is dat CWP, NSGK en de Taskforce Handicap en Samenleving in deze organisatorisch en financieel kunnen samenwerken en op effectieve wijze gebruik maken van het netwerk van de NSGK.

4.2.5 Cultuur

? *Sense Paradiso*

De Taskforce Handicap en Samenleving is inhoudelijk en financieel betrokken geweest bij de manifestatie van Sense in Paradiso op 26 maart 2005. Sense is een manifestatie van muziek, dans en andere vormen van expressie waaraan jongeren (met en zonder auditieve handicap) deelnemen. Het is voor de derde maal gehouden in Nederland en was opnieuw een groot succes. Door geluidstrillingen, geuren en lichtgebruik ontstonden vele mogelijkheden voor gezamenlijk genieten van expressie, waarin de scheidslijnen tussen horen en niet-horen verdwenen.

De doelgroep is jongeren.

? *Sense en het North Sea Jazz Festival*

In samenwerking met het betrokken Taskforcelid en RadioTv West (Den Haag) wordt tijdens het NSJF in juli 2005 in een programma aandacht besteed aan Sense als ook aan het bestaan van de Taskforce.

? *Gekreukelde monologen*

Het initiatief is genomen om met onder meer theatermakers na te gaan of er een mogelijkheid is om op het toneel op indringende wijze aspecten van de gehandicapte mens te tonen. Zoals hij omgaat met zijn beperkingen en zoals die beperkingen zijn omgeving beïnvloeden en andersom.

Werkplan 2004/2005 en resultaten

De resultaten van de geplande activiteiten in het Werkplan 2004/2005 zijn hier genoemd.

Bij de uitwerking van de activiteiten worden in de praktijk soms anderen accenten of deelprioriteiten gelegd. Uiteraard gebeurt de uitwerking in de geest van het Werkplan.

Toegankelijkheid

Design for all

Vanaf januari 2005 worden debatten rond Design for all georganiseerd met captains of industry. Deze captains of industry van grote ondernemingen staan reeds achter het idee van D4A. Hierdoor kunnen zij als motor voor verspreiding van Design for all binnen het bedrijfsleven fungeren. Het heeft dan ook de voorkeur dat één of twee leden van de Taskforce Handicap en Samenleving deze debatten 'trekken'.

Organisatie in samenwerking met:

- Kittz.
- De twaalf 'Walking the talk' bedrijven.

Resultaat: contacten zijn gelegd met KITTZ, Connexxion, IKEA, stichting Lezen & Schrijven, bureau Eenvoudig Communiceren en Landelijk Bureau Toegankelijkheid. De debatten komen op een later tijdstip aan de orde.

Vervoer

Met de openbaar vervoerbedrijven (trein, bus en taxi) worden de volgende activiteiten aangepakt of uitbesteed:

- het maatschappelijk debat
Resultaat: deze activiteit is nog niet uitgevoerd.
- visitatiecommissies bezoeken openbaar vervoerbedrijven
Resultaat: deze activiteit is nog niet uitgevoerd. Wel zijn er goede contacten gelegd en afspraken gemaakt met Connexxion en NS.
- uitvoeren van training die gericht is op een betere omgang van medewerkers van openbaar vervoerbedrijven met mensen met een handicap
Resultaat: zowel bij Connexxion als NS worden cursussen verzorgd.

Deze activiteiten worden vanaf het voorjaar 2005 samen met provinciale platforms uitgevoerd.

Resultaat: provinciale platforms zijn hierbij nog niet betrokken.

Wonen

Ook op het terrein van wonen worden debatten georganiseerd. De organisatie zal in samenwerking met o.a. Aedes en de AVVB plaatsvinden. Hierbij wordt ook de relatie gelegd met het Actieplan "Investeren in de toekomst" (Kamerstukken II, 2003-2004, 26631 en 28951, nr. 99).

Resultaat: debat op Disability Day, 3 december 2004 in Den Bosch. Een netwerk van sleutelfiguren wordt betrokken. Bekendheid wordt gegeven aan het Actieplan 'Investeren in de toekomst' omdat dit bij gemeenten nauwelijks bekend is.

Onderwijs

Voor het onderwijs wordt vanaf 1 februari 2005 de methode van visitatie ingezet.

Bezocht worden de volgende schoolsoorten:

- 10 basisscholen in 5 provincies exclusief de grote steden;
- 4 basisscholen in de 4 grote steden;
- 3 hogescholen in 3 provincies;
- 4 scholen voor VMBO verdeeld over twee steden zonder en twee steden met een centrumfunctie.

Resultaat: opzet wordt uitgewerkt met CWP en NSGK en gaat in het tweede jaar van start.

Organisatie in samenwerking met:

- Programma Versterking Cliëntenpositie (VCP);
- Handicap & Studie;
- HBO Raad;
- Bve Raad;
- Besturenorganisaties van basisscholen;
- Onderwijsinspectie.

Resultaat: met bovengenoemde organisaties lopen contacten, ook in het kader van de voorbereiding van de visitatie. Behalve met de besturenorganisaties van basisscholen.

Bovendien: debat op Disability Day, 3 december 2004 in Alkmaar.

Cultuur

In de brief van de staatssecretaris van het ministerie van VWS van 29 november 2004, kenmerk DGB/OAG-2526187 worden suggesties gedaan voor aanvullingen op het werkplan. Waar mogelijk wordt in het lopende werkplan rekening gehouden met de gegeven suggesties. Een ervan is aandacht te besteden aan culturele evenementen.

Resultaat: betrokkenheid bij de manifestatie van Sense in Paradiso. Aandacht voor Sense tijdens het North Sea Jazz Festival. De mogelijkheid wordt onderzocht om theater te ontwikkelen (Gekreukelde Monologen) in eenzelfde kader als de Vagina Monologen en de Gesluierte Monologen.

Rampen en brandweezorg

In de contacten met het platform De Bilt bleek dit onderwerp zowel bij de leden als bij het college van B&W hoog op de agenda te staan. In de daarop volgende gesprekken met autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor de brandweezorg respectievelijk opvang bij rampen werd bevestigd dat hieraan aandacht moet worden besteed. Gaandeweg bleek dit onderwerp ook door colleges van B&W als zeer belangrijk te worden gekwalificeerd.

Vanuit de taakstelling van de Taskforce Handicap en Samenleving (mentaliteitsverandering) passen de activiteiten van de brandweer en andere uitvoerende diensten goed.

Knelpunten

Daarnaast zal de Taskforce Handicap en Samenleving zich richten op de 'knelpunten' zoals aangegeven in bijlage 2 behorend bij Kamerstukken II, 2003-2004, 29355, nr. 1 en getiteld 'Beschouwingen over specifieke door mensen met een handicap ervaren knelpunten'. In deze bijlage staat een veelheid aan knelpunten beschreven. De Taskforce Handicap en Samenleving zal mensen en organisaties bij elkaar brengen zodat knelpunten opgelost worden.

Resultaat: een inventarisatie van de betreffende knelpunten wordt gemaakt.

Onzichtbare handicaps

Er wordt ook een traject uitgewerkt waardoor de samenleving toegankelijk wordt voor mensen wier handicap onzichtbaar is en/of die hun handicap en wensen niet met de samenleving kunnen communiceren.

Resultaat: voorbereiding c.q. haalbaarheidstoets om een televisieprogramma over dit thema te maken.

4.3 Informatie

4.3.1 Informatie en voorlichting

? *Perspresentatie Taskforce Handicap en Samenleving*

Op 11 november 2004 vond de perspresentatie van de leden van de Taskforce Handicap en Samenleving in Nieuwspoor te Den Haag plaats. Deze is weliswaar goed bezocht, maar de vertegenwoordigers van de landelijke pers waren meer geïnteresseerd in het gelijktijdig aan de gang zijnde 'veiligheidsdebat' in de Tweede Kamer. Ambassadrice Lucille Werner was gastvrouw en 'spelleidster' voor 'get the picture': van ieder lid werd een foto onthuld en de stelling van het betreffende lid bekend gemaakt. Inleidingen van Taskforceleden op het thema 'empowerment' en 'zelfregie' zetten de toon voor de komende periode. Na deze inleidingen was er gelegenheid tot het stellen van vragen.

De perspresentatie was een belangrijk moment omdat het de echte start van de Taskforce Handicap en Samenleving markeerde, na de formele installatie door de staatssecretaris van VWS op 2 april 2004.

? *Ledenbrief VNG*

De VNG heeft haar leden medio april 2005 geïnformeerd over de samenwerking met de Taskforce Handicap en Samenleving. Deze ledenbrief is door de leden goed ontvangen. Het kwam qua timing overeen met de publicatie van het interview in de VNG Magazine met de voorzitter.

? *Eenvoudig Communiceren*

Er is overleg geweest met Eenvoudig Communiceren en CWP. Doel is te komen tot een gezamenlijk voorstel om workshops 'Communiceren in begrijpelijk Nederlands' te organiseren. Dit sluit aan op de samenwerking met de stichting Lezen & Schrijven. CWP doet het voorstel om bij commerciële bedrijven workshops te organiseren waarin aandacht is voor het probleem van toegankelijke informatie. Het accent ligt daarbij op de externe omgeving, dus de klanten. Een eerste opzet is gedaan bij NS. Dit was succesvol.

? *Stichting Lezen & Schrijven*

Contact met de directeur van de stichting Lezen & Schrijven heeft geleid tot samenwerking met Connexion en het LBT. De organisaties trekken op ten behoeve van het versterken van activiteiten die gericht zijn op eenvoudig communiceren. Waar mogelijk en op verzoek is de secretaris erbij betrokken. De directeur van de stichting Lezen en Schrijven en de secretaris van de Taskforce Handicap en Samenleving zijn beiden van mening dat samenwerking effectief is. De doelstelling van beide

organisaties is vergelijkbaar. Door de koppeling van beide netwerken kan menskracht effectief worden ingezet.

? *Visuele bijsluiter dove mensen met psychische en/of verstandelijke handicap*

Er is contact gelegd met de RU Groningen/Wetenschapswinkel. Dat gebeurde omdat de wetenschapswinkel een eerste project succesvol had afgesloten waarbij voor dove mensen (al dan niet in combinatie met een verstandelijke of een psychische handicap) de tekst op bijsluiters van een reguliere medicijn is vervangen door tekeningen. De resultaten zijn veelbelovend. Betrokkenheid van de farmaceutische organisaties is daarbij uiteraard belangrijk. De volgende afspraken zijn gemaakt.

- Het huidige project uitwerken en testen in overleg met de huidige direct betrokkenen en adviseurs. Resultaten vlak na de zomer 2005.
- Op basis van de generale principes een vertaling maken naar andere doelgroepen (laaggeletterden). Hier speelt de vraag: welke elementen zijn belangrijk om het voor een grotere doelgroep ter beschikking te krijgen. Het vervolg hierop moet in het najaar van 2005 duidelijk zijn.
- Er is een verbinding gelegd met de stichting Lezen & Schrijven.

? *Workshop Week Chronisch Zieken*

De Taskforce Handicap en Samenleving organiseert een tweetal workshops op de openingsdag van de Week Chronisch Zieken op 4 november 2005. Deze vinden in Groningen plaats.

Workshop I getiteld '*Kiezen kan! Maar daar heb je wel toegankelijke informatie voor nodig!*'. In deze workshop wordt aan de hand van drie projecten het belang van toegankelijke informatie gepresenteerd. Hierin worden ook de voorlopige resultaten van de bruikbaarheid in de praktijk van het project Visuele bijsluiter doven met psychische en/of verstandelijke handicap gepresenteerd.

Workshop II getiteld '*Kiezen kan! Maar dan moet het wel toegankelijk zijn!*' In deze workshop wordt aan de hand van drie projecten het belang van toegankelijke gebouwen of voorzieningen gepresenteerd.

In beide workshops worden de deelnemers (inter)actief betrokken.

4.3.2 Het gebruik van nieuwe media

? *Website Taskforce Handicap en Samenleving*

Door Mediamaal wordt, op basis van een voorlopige versie, aan de definitieve en interactieve versie van onze website gewerkt. Deze wordt in juni 2005 operationeel en voldoet aan ons eisenpakket (W3C-richtlijnen) prioriteit 2. Voor deze website wordt het 'Waarmerk Drempelvrij.nl' aangevraagd.

De keuze is op Mediamaal gevallen, omdat dit bureau mensen met een handicap in dienst neemt.

4.3.3 Effecten van ict voor mensen met een handicap

? *Rondetafelconferentie*

Op 8 oktober 2004 heeft het betrokken Taskforcelid tijdens een Rondetafelconferentie gepleit voor een code voor bedrijven om hun website toegankelijk te maken voor mensen met een handicap. Zijn uitspraak hierover is positief ontvangen. In maart 2005 heeft het Landelijk Bureau Toegankelijkheid (LBT) in samenwerking met de Taskforce Handicap en Samenleving een (inter-)actieve bijeenkomst georganiseerd in het kader van 'Drempels Vrij'. De resultaten zijn onderstaand beschreven.

? *Opleidingen en toegankelijkheid*

Binnenkort verschijnt een brochure over het belang om in opleidingen ICT aandacht te besteden aan de toegankelijkheid van websites. Dit sluit uitstekend aan op de uitkomsten de Manifestatie Drempels Weg van het LBT en is geheel in lijn met de doelstellingen van de Taskforce Handicap en Samenleving. De brochure is in opdracht van het LBT gemaakt in het kader van Drempels Vrij!
Een Taskforcelid zal dit thema aan de orde te stellen bij de opening van het nieuwe HBO-jaar in november 2005.

? *Manifestatie Drempels Vrij*

Samen met het Landelijk Bureau Toegankelijkheid (LBT) is in maart 2005 in het Huis van de Toekomst in Amsterdam een bijeenkomst gehouden. Dit als vervolg op de Ronde Tafel Conferentie van 8 oktober 2004. Ook daar heeft het betrokken lid een lans gebroken om een gedragscode te ontwikkelen. Gemeenten moeten dit in hun burgerjaarverslag verantwoorden. Voor overheidssites mag geen uitzondering worden gemaakt: die hebben simpelweg de plicht om aan de eisen te voldoen. Naast maatschappelijk verantwoord ondernemen, moet vooral ook het economisch belang van toegankelijke websites bij het bedrijfsleven en gemeenten onder de aandacht worden gebracht.
Op 23 maart is deze stelling met partijen van gemeenten en bedrijven verder uitgewerkt waarmee wordt beoogd dat bedrijven en gemeenten zichtbaar maken wat de prestaties zijn van de toegankelijkheid van hun websites.
Een groot aantal van de aanwezige bedrijven en gemeenten gaf aan op korte termijn aan de toegankelijkheidseisen van Drempels Weg (een project van het LBT) te zullen voldoen en ook op korte termijn het waarmerk drempelvrij.nl aan te vragen. MKB Nationale Winkelraad is bereid om samen met de Taskforce Handicap en Samenleving en het LBT initiatief te nemen zodat commerciële websites van het midden- en kleinbedrijf daadwerkelijk voor iedereen toegankelijk worden. Een actieplan wordt nu uitgewerkt.

Werkplan 2004/2005 en resultaten

De resultaten van de geplande activiteiten in het Werkplan 2004/2005 zijn hier genoemd.

Bij de uitwerking van de activiteiten worden in de praktijk soms anderen accenten of deelprioriteiten gelegd. Uiteraard gebeurt de uitwerking in de geest van het Werkplan.

Informatie

Informatie en voorlichting

Informatie als tekst met uitleg over vorderingen en resultaten van de op initiatief van de Taskforce Handicap en Samenleving ondernomen activiteiten. Dit gebeurt op schriftelijke, mondelinge of elektronische wijze via bestaande netwerken.

Resultaat: perspresentatie op 11 november 2004, ledenbrief van de VNG en artikelen in diverse media.

Het gebruik van nieuwe media

Het gebruik de website van de Taskforce Handicap en Samenleving waarbij de gebruiker op interactieve wijze betrokken wordt bij de voortgang van de Taskforce Handicap en Samenleving en daarop zelf ook enige sturing en invloed heeft. Zo wordt de mogelijkheid geboden om via internet niet alleen 'good practices' maar ook 'bad practices' te tonen. Dit overzicht van voorbeelden moet wel op een gerichte wijze gebeuren. Bijvoorbeeld door iedere maand een ander onderwerp te kiezen.

Resultaat: de website is online. In de nieuwe versie die in juni 2005 operationeel wordt, een mogelijkheid tot interactie en presentatie van goede en slechte praktijkvoorbeelden opgenomen.

Effecten van ict voor mensen met een handicap

Aan de hand van de internationaal geaccepteerde richtlijnen van het World Wide Web Consortium (W3C) worden organisaties op een positieve wijze gestimuleerd de toegankelijkheid van hun website te verbeteren. Vaak blijkt slechts een beperkt aantal handelingen nodig om aan de W3C-richtlijnen te voldoen.

Aan dit onderdeel wordt gedurende de looptijd van de Taskforce Handicap en Samenleving doorlopend aandacht gegeven. Hierbij zal worden samengewerkt met het Landelijk Bureau Toegankelijkheid (LBT).

Resultaat: de Rondetafelconferentie op 8 oktober 2004, Manifestatie Drempels Vrij op 23 maart 2005 van het LBT. Er komen nu vervolgactiviteiten waarbij bedrijfsleven, gemeenten en midden- en kleinbedrijf via MITEX betrokken zijn.

Bijlage: Toekenning empowermentsubsidie 2005 per provincie

Platform	Plaats
Groningen	
LFB OS Steunpunt Noord-oost Wolvega (combinatie Friesland-Drenthe)	Groningen
Platform Gehandicaptenbeleid Winschoten	Winschoten
Friesland	
LFB OS Steunpunt Noord-oost Wolvega (combinatie Groningen-Drenthe)	Heerenveen
Lokaal Comité het Bildt	St. Annaparochie
Drenthe	
LFB OS Steunpunt Noord-oost Wolvega (combinatie Groningen-Friesland)	Assen
Project HAVOplus	Assen
Overijssel	
Stichting Lokaal Overleg Gehandicapten Enschede	Hengelo
Stichting Cliëntenraad Chronisch zieken en Gehandicapten Olst-Wijhe	Olst

Gelderland	
Stichting Intermobiel	Arnhem
Noord-Holland	
Platform Gehandicapten & Ouderen in Amsterdam Zuidoost	Amsterdam ZO
Regionaal Platform Gehandicaptenbeleid West-Friesland	Blokker
Overleg Lichamelijk Gehandicapten Amstelland	Hoofddorp
Zuid-Holland	
Stichting Platform Gehandicaptenbeleid Katwijk, Rijnsburg en Valkenburg voor jong en oud	Rijnsburg
Utrecht	
LFB OS Steunpunt Noord-West Baarn	Baarn
Gehandicaptenplatform Gemeente De Bilt	De Bilt
Stichting Integratie Gehandicapten Bunschoten	Spakenburg
Noord-Brabant	
Stichting Gehandicapten Platform Boxtel	Boxtel
Stichting Gehandicapten Platform Alphen Chaam	Chaam

VOGG/Philadelphia	Eindhoven
Platform Gehandicapten Goirle	Goirle
Stichting Platform Gehandicaptenbeleid Hilvarenbeek-Diessen	Hilvarenbeek
Oudercontactgroep KiDS	Oisterwijk
LFB OS Steunpunt-Zuid-West Bergen op Zoom	Tilburg
LFB OS Steunpunt-Zuid-West Bergen op Zoom	Uden
Stichting Regie (1x West- en 1x Oost-Brabant)	Uden
Platform voor mensen met een handicap te Uden	Uden
Limburg	
Stichting Platform Gemeentelijk Gehandicaptenbeleid Margraten	Cadier en Keer
Stichting Stand By	Landgraaf
Stichting Platform Voorzieningen Gehandicapten	Nieuw Bergen
Pilot debateren n.a.v. aanvragen Noord-Brabant in overleg met VCP	
Cliëntenplatform Sociale Zorg	Deurne
Stichting Gehandicaptenplatform Etten-Leur	Etten-Leur

Platform Gehandicapten Goirle	Goirle
Stichting Platform Gehandicaptenbeleid Hilvarenbeek-Diessen	Hilvarenbeek
Cliënten Platform Oss voor mensen met functiebeperking en ouderen	Oss
Totaal	34